

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hatásos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilvántartó petit aora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Péntek, július 26.

Mai számunk főbb közleményei:

Róka József ismerteti az új adótörvényt.
Gromon Dezső báró meghalt.
A zsugori ügyvéd végrendelete.
Megmérgezett török miniszterek.
A szerzetes regénye.
Talár a magyar bírának.
A vidám kegyelmes ur.
Botrány a járásbírószágon.
Ünnep a Kereskedők Körében.
Hat hónap az oregoni tanárnak.
József Ferdinánd főherceg kilép a hadseregből.
Öngyilkos urileány.
Tárgyalják a színházi fűtést.
Pekáry Ferenc dr. Aradon.
Tarkaságok.

A vidéki rendőrség
államosítás előtt.

Arad, július 25.

Fiatalnak ép nem mondható a kérdés, a melynek eldöntése előtt a belügyminiszter a helyzetet közvetlenül tanulmányoztatja. Kell-e, lehet-e államosítani a vidéki rendőrséget? A szükség kérdése, ugy látszik, nem vitás. Pekáry Ferenc, miniszteri tanácsos, a belügyminisztérium kiküldöttje, aki sorra látogatja a vidéki városok főkapitányságait és a ki e járatban holnap, pénteken Aradra jön, ugy látszik arról szerez tapasztalatokat, hogy mennyire vihető keresztül ez a feladat.

Aradnak jó rendőrsége van, — és ez a megállapítás nem szól ellene annak, hogy a rendőrséget államosítani kell. A mi rendőrségünk betölti a hivatását a közigazgatási szolgálatban ép ugy, mint a nyomozó működés terén. A létszámnak elégtelen volta mellett is megteszi a kötelességét az utca

biztonsága, a piaci rend, a nyilvántartások dolgaiban; bűnügyi osztálya pedig olyan sikerekre mutathat, a minők a nyomozó erőkkkel és eszközökkel sokkal jobban felszerelt budapesti rendőrséget is büszkévé tehetnék. Ha vannak is panaszok, bajok, és ha ezek miatt a rendőrséget természet-szerűen leghamarabb éri a kritika: ezek se a rendőrség buzgalmit, objektivitását, előzékenységét érintik, hanem oly körülményeken mulnak, a melyekről a rendőrség nem tehet.

És ép a nagy és sokoldalú igények, a melyeket a közönség joggal támaszt a rendőrséggel szemben és a melyeknek egyedül jóakarattal, kötelességtudással és ambícióval eleget tenni nem lehet, — teszik kívánatossá, hogy a rendőrséget államosítsák. A rendőrséget, hogy modern biztonsági intézmény legyen, mai állapotából fejleszteni kell. A fejlesztésnek költsége pedig felül van a vidéki városok teherbíráján. Hiszen eddig is főként, a rendőri kiadások növekedése unszolta a vidéki városokat, hogy az államtól kárpótlást kérjenek azokért a kiadásokért, amelyeket az állam helyett végzett, az állam hivatásába vágó teendők ellátása okoz. Ha pedig az állam a rendőrség fentartását a maga hivatásába vágónak elismeri, akkor azt vegye mindjárt a maga kezébe.

Ha a közigazgatás államosításának könyvtárakra menő irodalma van, erről a részlet-államosításról is íveket lehetne megtölteni. Itt a fentiek mellé csak néhány érvet mondunk el a kérdés aktualitása alkalmából.

A vidéki rendőrséget azért is államosítani kell, hogy teljesen független legyen

azoktól, a kikkel hivatása közben összeütkezésbe kerülhet. Lehet-e a rendőrhadnagy, fogalmazó, vagy alkapitány teljesen erélyes és tárgyilagos, például egy olyan ügyben, amely egy városatyát, vagy annak közelállóját érinti, — amikor ennek a városatyának szavazatától függ az ő előmenetele? Hiszen egyes városokban máris panaszok hallatszanak, hogy az ügyvéd-városatyák ez utóbbi minőségüket tulságosan kihasználják a rendőrség hatásköréhez tartozó ügyek megszerzésére. Ezt pedig inkonpatibilitás nem szünteti meg, csak a rendőrség teljes függetlenítése.

Az is az államosítás mellett szól, hogy így ez egész vidéki rendőrség egy testet formálván, abban sokkal több tere és reménye van meg az előmenetelnek és így ez a pálya a lehetséges, képzett elemeket sokkal jobban magához fogja vonni, mint eddig. Aradon például egy rendőrhadnagy sohase lehet biztos abban, hogy vajon nem a mai állásában kell megöregednie.

A nyomozó szolgálatot pedig különösen tökéletesebbé teszi, ha az egyes vidéki rendőrségek nem különálló szervek lesznek, amelyeknél szinte kollegiális szivességtől függ, mekkora ügyszeretettel teljesítik egymás megkeresését, hanem katonai fegyelemmel dolgozó, egységes intézményhez fognak tartozni.

Az ellenérvek, amelyeket általában az államosítás ellen szoktak felhozni, a rendőrség államosítása ellen alig szólhatnak. Hogy az államosítás a kormányhatalmat növelné és hogy ez azt „nemzetellenes” célokra használhatná föl. A rendőrség különböző politikai idöket élt át és a hivatása mindig egy maradt: rendet, biztonságot te-

János álmodik.

Írta: Hegedűs Gyula.

Esteledett. Aranyosszélű felhők tolongtak az égen és kövérek voltak és elég kicsinyek. Ugy látszott, mintha egy nagy felhődarab kis részekre törött foszlányai volnának ezek. És bánnák, hogy elszakadtak egymástól. Mert egy helyre tolongtak. Egyre sűrűsödtek a leáldozó nap irányában. Egyszerre éles szél suhant keresztül a tájékon, a felhők összeütkeztek, de a nap lebukott. Ellopta a felhők aranyos színét. És azontul sötét volt az ég és a felhők csak olyannak látszottak, mint az ég felé gomolygó s ott összeverődő piszkos barna füst.

János hanyatt feküdt a fűben és ügybámulta a felhőket. Mellette hevert a nagy zsák, amelyben fa volt. A szomszéd faluból vitte hazafelé. Bizony jó nehéz volt. Nem is bírja ki az ember egyfolytában ezt a nagy zsákot cipelni. Pihenni kell.

János leült a fűbe, aztán elálmosodott a fáradtságtól s végigdült a pázsiton. Ugy nézegette aztán az eget. A szeme lecsukódott, de ő nem akart elaludni. Gondolkozott. Marcsáról. Akit az ősszel biztosan el fog venni. Két hold földet fog vele kapni. Jó zsíros fekete földet. Nagyon boldogan fognak élni a Marcsával. Jó leány. Erős leány. Dolgos leány. Ugy félálomban volt már, amikor az a kérdés támadt föl benne: elvonné-e a

Marcsát, ha nem volna neki két hold jó fekete földje?

— El — motyogta önmagának — elvonném, el. Szeretem a Marcsát. Szeretem.

Aztán elaludt. A Marcsával álmodott. Menyasszonyi ruhában látta. Épen a templomba akartak menni. Már el is indultak. Ekkor hirtelen elröppent ez a kép s a szomszéd faluban találta magát. Vászár volt: A Szabó Pistával bementek a „Vörös Oroszlán”-ba. Pista két liter bort rendelt. A cigány huzta a duhaj magyar nótákat és ők ittak.

— Nincs ennek a bornak máma semmi ize — kiáltott föl és kiöntötte a padlóra.

Nem tartott tovább. A következő percben már azt álmodta, hogy fölkel és vitte tovább, hazafelé a zsák fát.

— De megkönnyebültem, hogy pihenhettem — mondta jókedvűen — alig érzem ezt a zsákot a vállamon.

A dabasi erdőn vitt keresztül az utja. Holdvilágos volt az ég és a csillagok ezrei ragyogtak le a földre. A tejut apró csillagocskái is kibújtak a szűrkeségből. A fák sejtelmesen bólogattak és néha madár rebhent meg az ágaik között. Dalolva haladt a keskeny erdei uton. Nagyon szépen tudott énekelni. Jó erős hangja volt. Irigyleték is a legények, ha a korcsmában nekieresztette a hangját. Mind rá néztek ilyenkor a leányok.

Már a fele uton lehetett az erdőben, amikor észrevette, hogy szemközt vele jön valaki. Persze,

a Halász András megy haza, a szomszéd faluba. Megismerte a járásáról.

Mikor találkozott, megszólította őt Halász András:

— Mit viszel, Jani?

— Fát.

— Ilyen későn?

— Pihentem egy kicsit, azért. Nehéz ám a zsák. Próbáld csak meg.

— Elhiszem ugy is.

Egy kis ideig csöndben voltak. Halász András nagyokat szitt a pipájából, azután megkérdezte:

— Te, Jani, mi lesz azzal a négy forint nyolevan krajcárral?

— Meglesz.

— Vasárnap lesz két hónapja, hogy kölcsön adtam neked.

— Tudom. De ha nincs pénzem.

Halász András dühbe jött.

— Mit neked nincs pénzed? Hát ki keresett nyolec forintot a mult héten az uradalomban? Nem te?

— Én... én... motyogta zavartan János — de... kellett... másra kellett...

— Kocsmára, mi? Inni kellett, ugy-e? A tartozás várhat. Azt hiszed, hogy én loptam azt a négy forint nyolevan krajcárt. Neked most van pénzed!

— Nincs.

remteni. Akár hatvanhetes volt a többség, akár függetlenség; akár darabant-kormány volt, akár koalíció. A rendőrségek nem állhattak semminő politika szolgálatába, viszont kötelességük volt minden rendzavarást megakadályozni, akármilyen politika szolgálatában történt az. Egy helyen történt ennek ellenkezője: Debrecenben, a Kovács Gusztáv főispán installációján. Ott is lejött a királyi biztos, aki katonákkal pótolta, amit a rendőrség elmulasztott. Ez az érv tehát nem szólhat az államosítás ellen, amely két okból is sürgős. Egyrészt az ország közbiztonságát van hivatva európai színvonalra emelni; másrészt pedig megszabadítja a vidéki városokat egy olyan teher-től, amelyet, a reájuk háruló újabb szociális és kulturális feladatok mellett, úgy se bírnak el sokáig.

Százzal több országgyűlési képviselő. A *Neues Wiener Tagblatt* a képviselőháznak őszi programjáról a kormányhoz közel álló körökből úgy értesül, hogy a képviselőház a királyi kézirat értelmében szeptember 17-én ül össze és egyelőre arra szorítkozik, hogy a delegáció tagjait megválassza. Ennek elintézése után a képviselőházat október 25-ig elnapolják. Ekkor kezdődik meg tulajdonképpen az őszi kampany és a kormány ekkor fogja választójogi tervezetét a képviselőházba előterjeszteni. Lukács László miniszterelnök jelenleg Tátralomnicon időzik és nemcsak a folyó ügyeket intézi el, hanem állandóan foglalkozik a választói jog kérdésével is. A belügyminisztérium kodifikáló osztályától naponként kap jelentést, amelyekre vonatkozólag részletes észrevételeit megteszi és azt a minisztériumnak visszajuttatja. A munkapárt vezető körrel akként vannak informálva, hogy a választójogi tervezet a lehető legliberálisabb szellemben készül. A választójog kiterjesztéséről szóló törvényjavaslattal egyidejűleg nyújtják be azt a javaslatot is, amely a választókerületek beosztására vonatkozik. A választókerületek száma jelenleg 413 és körülbelül százzal fog szaporodni. Az egyes kerületek kikerekítése főleg a nagyobb városokban fog megtörténni, úgy, hogy

ezeknek az új törvény értelmében több választókerületük lesz. Így például Budapest, amely eddig kilenc képviselőt küldött az új törvény értelmében 10—12 képviselővel fog többet küldeni a parlamentbe.

Róka József ismerteti az új adótörvényt. (A pénzügyigazgató a reform hibáiról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 25.

A képviselőház a múlt hónapban tudvalevőleg új adótörvényt fogadott el, amely már 1913. január elsején életbe lép. Az új törvény lényeges változtatásokat eszközöl az adóalapokon, különösen ami a jövedelmi adókat illeti s teljesen új lesz az adók bevallási módja is. Egy ilyen nagy, korszakos reformnak az életbe való átültetése természetesen igen nagy feladatot ró a pénzügyi, közigazgatási hatóságokra s ezért, mint azt már megírtuk, nemrégiben az ország öt helyén tartottak értekezletet a pénzügyigazgatók s a pénzügyigazgatóságok két-két magasabb állású hivatalnokai. Az értekezleten a minisztérium egy-egy kiküldöttje is részt vett s a pénzügyigazgatók ezekkel együtt vették kritika alá az új adótörvényt s megírték észrevételeiket, hogy a javításokat a végrehajtási rendeletbe még be lehessen venni. E hó 22-én Szegeden volt ilyen értekezlet, amelyen Róka József kir. tanácsos aradi pénzügyigazgató is részt vett. Az értekezlet eredményéről a pénzügyigazgató a következőket mondta munkatársunknak:

— Az értekezleten részletesen tárgyaltuk az új adótörvényt, de különösen a bennünket legközelebb érintő rész, a végrehajtásra, az adminisztratív eljárásra vonatkozó paragrafusait. Megállapítottuk, hogy az adóbevallási ívek, különösen azonban az adóbevallási adatok ívének kitöltése oly komplikált eljárás lesz, hogy azt hibátlanul, a törvény kívánásaihoz képest *szakember is alig tudja megtenni, a laikus azonban épen nem.* Különösen a falvakban fog ez nehézségeket okozni, hisz ott ugyszólván kizárólag a jegyző tölti ki ezeket az íveket s így a jegyzőkre igen nagy munka várna. Ezért azt hoztuk feliratban javaslatba, hogy az ívek számát lehetőleg szállítsák le, kitöltési módjukat pedig egyszerűsít-

sék. Az értekezleten ez volt a leglényegesebb határozat s azt hiszem, a miniszter végrehajtási utasításában figyelembe is fogja feliratunkat venni.

— Az Aradi Közlöny mai számának vezércikke nagyon helyesen rámutat arra, hogy az új adótörvényre vonatkozólag a nagyközönség teljesen tájékozatlan, nincs tisztában azzal, hogy a régi adótörvénytől mennyiben és miben különbözik, mit tartalmaz a reform. Ha magát a törvény szövegét olvassa el valaki, akkor — hacsak nem szakember — még mindig nem lesz tájékozva. A vezércikk írója ezért azt indítványozza, hogy szakemberek tartsanak népies előadásokat s magyarázzák meg, mi a reform lényege, a bevallásnál mi a teendő stb.

— A magam részéről nagyon helyénvalónak tartom ezt az ötletet s úgy vélem, hogy az ilyen oktató előadásokra tényleg szükség is van. Ha valaki, például mondjuk a kereskedelmi és iparkamara, hajlandó volna, hogy az új adótörvény ismertetésére kurzust nyisson október, vagy november havában, midőn a kérdés már aktuális lesz, úgy az előadásban magam is szívesen részt vennék s hajlandó volnék heti egy-két órában ismertetni az adótörvényt a nagyközönség számára.

Budapestről jelentik: Egy hírlapíró ma fölkereste a pénzügyminisztériumban Pap Mihály miniszteri tanácsost, akinek az új adótörvény megalkotásában része van.

— Teljesen légből kapottak azok a hírek — mondta Pap Mihály — mintha az új adótörvények életbeléptetésével baj volna. Én magam elnököltem azokon az értekezleteken, amelyeken az adófelügyelőség és a budapesti pénzügyigazgatóság vezetői is résztvettek. Egyetlen egy szóval sem kifogásolták az új törvényt. Már pedig ez a törvény különösen a fővárosra vonatkozik és ha a legilletékesebb férfiak egy szót sem tudtak ellene felhozni, akkor bizony jónak kell lenni. Előtte fekszenek a vidéken tartott értekezletek jelentései. Mindenütt elismerték a törvény precíz mindenre tekintettel levő rendelkezéseit. Tévesek és rosszakaratúak azok a hírek, amelyek nehézségeknek mondják ezt az új törvényt. Nem nehézkes, hanem *nehéz* ez a törvény. Elejétől végig át kell szorgosan tanulmányozni a törvényt, meg kell tanulni a rendelkezéseket. Az egy neveltséges állítás, hogy nincsenek hivatkozások a régi törvényre. Ez egy egészen új, modern törvény, amelyre még a magyar adótörvényekben nem is volt precedens. Akarva sem lehet hivatkozni más törvények szakaszaira. Az új törvény a jövedelmet tekinti az adóalapnak, ami egészen új. Hatvan évig nem volt jövedelmi adó. Valamennyi pénzügyi tisztviselő, aki foglalkozott ezzel a törvénnyel, kijelentette, hogy *keresztül tudja vinni*. Tehát nem igazak azok a hírek, amelyek egyes lapokban megjelentek és amelyek forrásait, bár ismerjük, nem jó keresni.

Álhírek a honvédtüzérség ágyúiról. Egyik fővárosi lap mai száma nagy katonai leleplezést közöl. A cikk szerint a hadügyi vezetőség — még Krieghammer és Pitreich idejében — elkészítette a kovácsolt bronzból készült ágyúcsöveket s az egész tüzérségi felszerelést nemcsak a közös hadsereg, hanem a felállítandó magyar és osztrák honvédtüzérségek részére is. Időközben azonban szükségessé vált a monarchia egész tüzérségének újabb, modernebb ágyúkkal való felszerelése. A cikk szerint most be fog következni az, hogy míg a közös hadsereg megkapja az új acélágyúkat, addig a honvédtüzérséget a régi, most már *selejtecs bronzágyúkkal* fogják felszerelni. A cikkre ma Karácson honvédelmi államtitkár nyilatkozik. Az államtitkár szerint a felállítandó honvédtüzérség *teljesen ugyanazt a felszerelést* kapja, mint a közös hadsereg tüzérsége. Ez nem is lehet másképpen, mert a két tüzérség a háborúban együtt működik és teljesen lehetetlen lenne, hogy különböző lőtávolságú ágyúk vegyenek részt együttes műveletekben.

— Neked most van pénzed — kiáltotta fenyegető hangon Halász András.

— Nincs ha mondom.

— Mutasd a zsebedet!

— Nem mutatom. Elhiheted, ha mondom.

Halász András fölemelte a botját. János ijedten dobta le a zsákot a válláról. Ez az ember agyon akarja ütni. Körülnézett, mit ragadhatna a kezébe, hogy megvédelmezze magát, amikor Halász András botja odaért a fejéhez.

Fölébredt. Csudálkozva nézve köröskörül és örült, hogy csak álmodott. Hanem a fejét azért megütötte. Ott volt mellette a zsák. Abból állt ki egy fahusáng, amelybe belevágta hánykolódása közepette a fejét.

Fölkelt a fűből és vállára emelte a zsákot.

— Ejnye, elaludtam. Már csillogas az ég és én nem vagyok otthon.

Sietni kezdett s csakhamar beért a dabasi erdőbe. Utközben jutott az eszébe, hogy álmodott. Mikor fölébredt, nem ért rá gondolkodni az álmáról. Az új benyomás elkergette lelkéből a régit. Most amikor már megszokta az újat, visszatért a régi kép. És csaknem olyan erősen, mint az álmában. Megrettent, ha arra gondolt, hogy Halász András agyonütheti, most, amikor ősszel el fogja venni Marcsát!... Pedig igazán nem tudja neki megfizetni a pénzt. Nincs. Keresett ugyan az uradalomban a múlt héten nyolc forintot, de azt elitta. Bolond volt. Kevesebb is elég lett volna. De már akkor nem tudta, mit cselekszik.

Már majdnem kiért az erdőből, amikor szembe jött vele Halász András. Vörös lett az arca és

nem jól érezte magát. Ugy tett, mintha nem látta volna meg és beljebb került az erdőbe. Halász András azonban észrevette Jánost. Utána kiáltott:

— Te vagy az, Jani?

Kénytelen volt megállani. Kelletlenül válaszolta.

— Én hát. Mit akarsz?

Ledobta a válláról a zsákot és önkénytelenül kihuzott belőle egy vastag fahusángot.

— Haza még? — kérdezte Halász András.

— Haza.

— Fát viszel?

— Azt.

— Ejnye, de szüksézu lettél egy idő óta! Mi bajod?

— Nincs nekem semmi bajom sem.

— Azért.

Egy kis ideig maga elé nézett, aztán csendesen kérdezte:

— Te Jani, add meg már egyszer a négy forint nyolcvan krajcáromat.

Jánosnak elborult az arca. Az a benyomás, amely álmában lenyűgözte, most hirtelen fölujult s teljes erejével betolakodott a lelkébe, úgy, hogy kiűzött onnét minden más érzést. Hirtelen fölkapta a fahusángot, megcsóválta a levegőben s lesujtott vele a Halász András fejére.

— Nesze a pénzed — ordította dühösen. Engem akartál te agyonütni, engem? Te gazember!...

Aztán fölkapta a zsákot a vállára és tovább ment.

A „zsugori“ ügyvéd végrendelete.

— Százvezrek kultur-célokra. —

Saját tudósítónktól.

Szeghalom, július 25.

A szarvasi járásbírószágon ma egy fukarságáról és zsugoriságáról híres ügyvédnek, Pap József dr.-nak végrendeletét bontották fel. Az elhunyt milliós vagyont hagyott hátra és végrendekezése óriási meglepetést okozott. Mindenki azt hitte, hogy az az ember, aki életében még a fillért is sajnálta magától, csak azért halmozta fel a nagy vagyont, azért nem adakozott, mert a pénz szeretete töltötte el egészen a lelkét. Halála után tűnik most ki, hogy a legnemesebb ideálok szolgálatában telt el az öreg ügyvéd szorgalmas élete, mert a legbőkezűbb mecénásnak mutatkozik most, mikor az emberektől már elismerést sem várhat.

Pap József szeghalmi fiskális, tisztán a saját becsületes szorgalmával, lelkiismeretes munkájával szerzett magának tekintélyes vagyont. Szerette és tisztelte életében vármegyeszerte mindenki. Életében nem mutatkozott valami nagyon jótékonykodónak, mert bizony megnézte a garast, hogy hova teszi. Félreismertek különösen szűkebb patriájában és fukarnak tartották. De azt nem vette ő semmibe, azt gondolván, hogy inkább irigyei legyenek az embernek, mint sajnálói.

Az irigyekre azonban alaposan rácsáfolt Pap József dr. a végrendeletében, amelyet most bontottak fel a szeghalmi járásbírószágon. A végrendelet meglepetést és csodálkozást keltett megyeszerte, mert hogy olyan rendelkezéseket tartalmaz, amilyenek benne vannak, senki sem remélte. Ezek a rendelkezések tiszteltté és becsültté teszik az öreg fiskális nevét az országban.

A végrendelet szerint Pap József dr. vagyonának egy tekintélyes részét jótékony, vagyis inkább közcélokra hagyományozza. Hazafias gondolkodásának a tanubizonysága, hogy a négy nagy magyar közművelődési egyesületnek, az EMKE-nek, FMKE-nek, DMKE-nek és DKE-nek értékpapirokban félmillió koronát hagyományozott. E hatalmas alapítvánnyal nagy mértékben hozzájárult Pap József dr. a nagy kulturmissziót teljesítő közművelődési egyesületek megerősödéséhez.

De nem feledkezett meg szűkebb patriájáról, Szeghalomról sem. Annak is hagyományozott értékpapirokban és részvényekben 50,000 koronát azzal a rendelkezéssel, hogy azt az összeget csak jótékonycélu intézményekre lehet fordítani.

VÁROS ÉS MEGYE.

Tárgyalják a színház fűtését.

— Bizottsági ülések. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 25.

Az augusztus havi városi közgyűlésen rendkívül nagyjelentőségű kérdések megoldásáról lesz szó, amint azt már a most megkezdődő bizottsági ülések tárgysorozata elárulja. Holnap délelőtt a park és építészeti bizottságok helyszíni szemle alapján kijelölik a Kossuth-parkban az odatervezett diszkut helyét és véglegesen átveszik az Aradi vasipari részvénytársaságtól a park kerítését. Az építészeti bizottság ugyancsak holnap tartandó ülésén megállapítja a sok vitára okot adott kultúrpalotai butor-berendezésre és könyvvállványokra kiírandó árlejtés feltételeit.

De ennél is szélesebbkörű nézetösszetűzés keletkezik majd a színház központi fűtése, a ruhatár és a tetőn létesítendő szellőztető készülék kérdéseinek megoldása körül. Az építészeti bizottságot arra utasította a közgyűlés, hogy a többször sürgetett és már halaszthatatlanná vált problémákat oldja meg. A bizottság azonban ed-

dig mindig arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem érdemes a mai épületbe 100—120 ezer koronát beleölni és most is azt fogja proponálni, hogy fontolja meg a törvényhatóság, vajon nem lenne e bűn a rozoga színházi épület toldozásárafoldozására olyan horribilis összegeket költeni? Mert vagy alaposan renoválnak és akkor a befektetett összegén kívül még házbért is vesz a város, vagy pedig marad így minden, amint van és akkor pedig a tarthatatlan helyzet miatt jogosan zugolódó közönséggel és a jövedelmei csökkenése miatt panaszkodó igazgatóval találja magát szemben a törvényhatóság.

Megmérgezett török miniszterek.

— Teljes anarchia Albániában. —

Távíráti tudósítás.

Konstantinápoly, július 25.

Az új kormány nem ura a helyzetnek, sőt a kebelében is egyenetlenség dől. A mai napon a lázadó albánok már a gyilkosságok egész sorát követték el. Az egész ország a forradalom kitörését várja.

Konstantinápoly. A helyzet zavarosabb, mint volt és több mint bizonyos, hogy legközelebb már új kormányválság tör ki. Ferid pasa nem fogadta el a belügyi tárcát, mert a tisztí liga és az albánok teljesíthetetlen követeléseket támasztottak. A városban lázas nyugtalanság terjed. Rémhírek uralják a lakosságot s többek között szájról-szájra az a hír, hogy a portán politikai büntény történt, amelynek áldozata Kiamil basa és Mahmut Muktar basa. Már tegnap támadtak zavarok az ünnepiesen beiktatott új kormányban, s a két államférfi, állítólag betegség miatt nem vett részt a minisztertanácsban. Mára megerősítik, hogy Kiamil basa és Mahmut basa hirtelen megbetegedtek, s mind a kettőjük állapota súlyos. A városban pedig mindenfelé a legkomolyabban hűszreltik, hogy a két államférfit megmérgezték a portán adott ebéden. Fokozza a rémületet, hogy Albániából is teljes anarchiáról szólnak a jelentések. Prisztina a felkelők kezében van, akik elvágják a távírószondronyokat és a várost a külvilágtól teljesen elszigetelték.

Szalóniki: Pristina tegnap óta központja az albán lázadásnak. Mukobir és Kamal bég ötezer-ötezer emberrel odaérkeztek. Nemdu bég üszkübi albán milliomos, körülbelül ezer arnotával, akik Üszkübi környékéről zászlóalja alá özlöltek, a fölkelőkhöz csatlakozott. Az ilju-török központi bizottság itt lakó tagjai fenyegető levleket kaptak, melyben kilátásba helyezik nekik, hogy legkésőbbben péntekig agyon fogják őket löni. A Pristinában kitört zendülés alatt az állami fogházból sikerült a fegyvereknek kitörni. A kiszabott fegyverek megtámadták a csendőrség épületét, hatalmukba kerítették a fegyvereket és a löszereket és elmenekültek. A csendőrség üldözöbe vette őket és heves csata fejlődött ki, melyben mindkét részlől erősen tüzeltek. A harcban tizenöt fegyenc és csendőr elesett, tizenheten megsebesültek, tizennyolc fegyenc elmenekült, a többi elfogták. Pristinában egyre több arnota gyülekezik. A mozgalom vezetői kijelentették, hogy nem nyugszanak mindaddig, míg az ifjútörököktől a kamarát is meg nem tisztítják.

Szalóniki: Andonakis görög orvost, az új-török-bizottság tagját, aki ebben a minőségben állítólag bizonyos szerepet játszott, ismeretlen ember világos nappal az egyik legélénkebb utcában agyonlőtte. A merénylet letartóztatott. Tettének motívumai még nincsenek kiderítve.

Szalóniki: Amidőn tegnap Abdarrahman elfendi állami hóhér Elbasszbanban a törvényszéki épületbe lakására tért vissza, két arnota rálőtt, de nem találta. Mindkettőt letartóztatott.

Gromon Dezső báró meghalt.

— 1838—1912. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 25.

Budapestről jelenti tudósítónk: Gromon Dezső báró volt honvédelmi miniszteri államtitkár, valóságos belső titkos tanácsos, a Szent István rend lovagja ma délután háromnegyed öt órakor Váci-utca 57. szám alatti lakásán 74 éves korában elhunyt.

Gromon Dezső múlt év októberében betegedett meg. Mandulagyuladást kapott és fájdalmát orvosi rendeletre jégdarabkákkal nyelésével csillapította. A mandulagyuladás elmúlt a nélkül, hogy az ott felgyülemlett geny akár operáció, akár fel-fakadás folytán kikerülhetett volna a mandulából. Lassan-lassan azonban a geny beszűrődött a vérbe. A jobb lába dagadt fel először jelentékenyen a térde körül a volt államtitkárnak. Izületi gyuladást állapítottak meg és részben helyileg kezelték a fájós lábat, részben pedig a lázat próbálták csökkenteni. Azonban a láz makacsul tartotta magát, sőt folyton emelkedett, úgy, hogy Gromon dr. Bartha sebésztanárt kérte magához.

Bartha dr. vérmérgezést konstatait és a jobb láb amputálását hozta javaslatba, de a nagybeteg gyógyulását ez esetben sem helyezte föltétlenül kilátásba. Gromon Dezső nem egyezett bele a láb amputálásába és Dollinger tanárt kérte magához. Dollinger vállalkozott, hogy a genynek utat nyit. Be is szállították Gromon Dezsőt Dollinger klinikájára, ahol a jobb lábát öt helyen felvágta. Jött is geny ki, de a lázak azért nem csökkentek és a sebek nem akartak begyógyulni. Gromon Dezső múlt szombaton érezve állapotát rendkívüli súlyos voltát, nem akarván a klinikán maradni, lakására vitette magát.

Tegnap már halálsejtelmek voltak s ezért délután papot hivatott. Meggyönt, megáldozott s Tomcsányi jezsuita atya kezéből felvette az utolsó kenet. Ma délután elvesztette eszméletét s háromnegyed ötkor kiszenvedett. Kerületéből ma küldöttség utazott fel Budapestre, hogy szeretett képviselőjük betegágyát felkeresse, de mire Gromon házához értek, ő már a ravatalon feküdt. Holttestét holnap átszállítják a honvédelmi minisztérium dísztermébe s ott ravatalozzák fel. Temetése valószínűleg szombat délelőtt lesz.

Gromon báró 1838-ban Vajszkán született. Tanulmányait külföldön végezte; nagyobb utról hazatérve, megyéje közéletében már kora ifjúságától fogva résztvett. 1869-ben a hódási kerület országgyűlési képviselőjévé választotta balközépi programmal. 1875-ben először volt a bacsstóvárosi (tovarisovai) kerület képviselője. 1876-ban Bács-megye, Zombor, Szabadka és Baja városok főispánja lett és e minőségben szerzett kiváló érdemeiért már 1878-ban a Szent István-rend kiskeresztjével lett kitüntetve. Főispánysága alatt a bunyevác nemzetiségben forrongás mutatkozott, mely csakhamar lecsillapodott. Mint kormánybiztos, több ízben működött árvízveszélyek elhárításán. Már első ízben való képviselőisége alatt kitüntette magát a bács-megyei árvízveszedelem alkalmából, mely működéséért legfelsőbb elismerésben is részesült; később a szegedi árvíz alkalmával is nagy tevékenységet fejtett ki több társával együtt a veszélyeztetett lakosság és területek védelmében. Majd a tiszai VI. és VII. öblözetek ármentesített területén végezte a telepítéseket mint kormánybiztos és végrehajtotta a hertelendyfalvi, nagygyörgyfalvi és gyurgyevői telepések visszatelepítését. A főispányságtól 1880-ban lépett vissza; a következő évben Tóvároson ismét képviselővé választották, amely kerületet azóta képviselte. A házban a mentelmi bizottság elnöke lett. Fejérvary báró honvédelmi miniszterre való kinevezte-

tése után honvédelmi államtitkárrá neveztetett ki. E minőségben szerzett érdemei elismerésül 1890-ben a II. osztályú vaskorona rendet és 1894-ben a valóságos belső titkos tanácsosi címet, az ezredéves kiállítás hadügyi és hadtörténelmi csoportjainak szervezése és rendezése körül szerzett érdemei méltánylásául pedig a Ferenc József-rend nagykeresztjét kapta. Nyugalombavonulásakor ő felsége a bárói címmel tüntette ki. Most a parlamentben a zombori kerületet képviselte munkapárti programmal.

Gromon Dezső báró 1908. júliusában öngyilkosságot követett el anyagi gondjai miatt. Revolverrel mellbe lőtte magát, de sikerült őt megmenteni.

Hat hónap az oregoni tanárnak.

(Börtönre ítéltek Bolgár Lessing Lajost.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 25

Egy messziről jött hazánkia hatósági engedéllyel ez idén, áprilisban, a régi képviselőházban fölolvastatott a kivándorlásról. A fölolvastatás meglepetéssel végződött. Kiderült, hogy a fölolvastatás, *Bolgár Lessing Lajos*, aki változatosság okából olykor a doktor címet is viseli, Oregon államnak s az Ausztró-Amerikana hajóstársaságnak fizetett ügynöke s azért ült a fölolvastatás asztalhoz, hogy képen és élő szóval propagálja az Oregonba való kivándorlást.

Bolgár Lessing Lajost letartóztatták s ma, harmadfelhónapi vizsgálati rabság után, kivándorlásra való csábításért vonta kérdőre a büntető törvényszék egyik tanácsa *Dusárdy* bíró elnöklésével.

Dienes Márton megszöktetője.

A multjáról gyűjtött adatok kalandos életről tesznek tanúságot. Mielőtt a vén Európának hátat fordított, néhány esztendeig Németországban tartózkodott, ahol, mint mondja, előkelő szépirodalmi folyóiratot szerkesztett. Hogy azalatt valami büntető eljárást folytattak volna ellene, határozottan tagadja. Az a *Bolgár Lajos*, akiről az akták szólnak, a személyleírás szerint vörös szakállu ember, neki pedig éppen ellenkezőleg a legcsösztebb szakállu van. Az Amerikába való utazása összefügg *Dienes Márton* szökésével. Erről csak annyit árult el, hogy százezer koronát ígért neki, ha megszökteti a hírhedt férfit. Ezért a százezer koronás honoráriumért vitorlázott Amerikába, de eredménytelenül. Még csak az utiköltségét sem térítették meg. Többet erről a kalandos esetről nem volt hajlandó elárulni.

Amerikában lapot szerkesztett. Egyszerre kétőt. Közben gyógyszerész is volt s a nevével elnevezett sok értékes gyógyszerrel ajándékozta meg a szenvedő emberiséget. Megkapta az amerikai állampolgárságot, Filadelfiában pedig doktori címet szerzett. A diplomáját azonban véletlenül Amerikában felejtette s csak négy polgári iskoláról szóló bizonyítvánnyal tudja értelmi kvalifikációját támogatni.

Nem vagyok ügynök.

Az elnök: Önt kivándorlásra való csábítással vádolja az ügyészség, azon az alapon, hogy szerződést kötött egy hajóstársasággal, hogy Észak-Amerika nyugati államaiba Magyarországból kivándorlókat fog csábítani. Bünsnek érzi magát?

— Az ügyész urra bízom, állapítsa meg, büns vagyok e, vagy sem?

— Ne kerteljen a doktor ur, hanem feleljen egyenesen a kérdésemre. Bünsnek érzi magát?

— Nem.

— Mikor jött Budapestre s milyen célból?

— Édes anyám látogatására jöttem Budapestre. S miután már eljöttem, gondoltam, itt maradok s összeköttetést iparkodok magamnak szerezni a jövőm érdekében.

— Milyen minőségben akart foglalkozást szerezni?

— Azt gondoltam, hogy az állam a szolgáltatimait és tapasztalataimat igénybe fogja venni a kivándorlás csökkentésére.

— Meddig volt itt?

— Öt hétig. Az volt a célom, hogy április huszadikán visszamegyek Amerikába s elhozom összel a családomat.

— Miért kötött olyan megállapodást a hajóstársasággal, hogy fölolvastatásokat fog itt tartani meghatározott díjazásért?

— Ez a megállapodás nem Magyarországra szólt.

— Hát mi van a megállapodásban?

— A megállapodás úgy szólt, hogy a Magyarországon tartandó fölolvastatásokban meg fogok emlékezni az Ausztró-Amerikana hajóstársaságról.

— Díjazásról is van benne szó?

— Igen. Egy évre 800 dollárt kötöttem ki hirdetésre és reklámra.

— Mikor kapta az első fizetést?

— Április tizenötödikén.

— Ön az Ausztró-Amerikana hajóstársasághoz intézett levelében azt írja, hogy a kivándorlás érdekében fölolvastatásokat fog tartani s bizonyos kliséket sürget.

— A kivándorlásról szó sincs a levélben, csak a klisékről.

— Hogy van az, hogy a képek és klisék véletlenül éppen Oregon és a szomszédos államok gazdasági eldörédjára vonatkoznak?

— A képeket magammal hoztam, mert azt hittem, hogy érdemes lesz azokat itt bemutatni. A kliséket a hajóstársaságtól kaptam.

— Mi célból?

— Hogy azokat, ha Amerikába visszamegyek, a lapomban fölhasználjam.

— Hogyan kezdte meg itt Magyarországon a kivándorlás csökkentésére vonatkozó akcióját?

— Fölkerestem a miniszterelnököt s az államtitkárt s közöltem velük a célokat. Beszéltem azonkívül az Uránia igazgatójával.

— Minek ment ki Amerikába?

— Mert százezer koronát ígértek, ha elősegitem *Dienes Márton* szökését, aki akkor Németországban bujdosott. Kimentem, de a százezer koronát nem kaptam meg.

— Miért kellett *Dienes* szökését előmozdítani?

— Ennek hosszú története van, amelyet nem akarok itt elmondani.

— Hogy tartotta meg a fölolvastatást?

— A polgármester engedélyével a régi képviselőházban tartottam meg a fölolvastatást.

— Mit mondott a polgármesternek?

— Hogy meg fogom magyarázni a hallgatóságnak, hogy esetelni fogom a magyarországi kivándorlók sorsát, azt a veszedelmet, mely a kivándorlókra az Egyesült Államok északi államaiban van.

— Miről tartott fölolvastatást?

— Mindenekelőtt eseteltem a magyaroknak a Keleten való sorsát.

A kifogásolt előadás.

A bíróság ezután fölolvastatja szószerint való szövegében az inkriminált előadást.

Elnök: Az kétségtelen, hogy a fölolvastatás eleje nem nagyon csábít a kivándorlásra. De a vége magasztalja a nyugati állam gazdasági kincseit.

Vádlt: Ez igaz, de hozzátettem, hogy a magyar kormány éppen azért intézkedik, hogy az odavaló kivándorlásnak okszerű gazdasági politikával elejét vegye.

Nekem orvos kell . . .

Fölolvastak egy levelet, melyet az Ausztró-Amerikana hajóstársaság intézett a vádlotthoz. A levélben a társaság tudomásul veszi, hogy a vádlott a nyugati államokba való kivándorlás hasznára fogja fölhipni a magyar közönség figyelmét, s egyúttal a hajóstársaság uti irányának hasznát fogja magasztalni. Ezért a társaság évi 800 dollár jutalmat ajánl föl neki.

A vádlott megjegyzi, hogy a levelet Triesztben kapta a hajóstársaság igazgatójától, de nem olvasta el, s így nem tünt föl neki a tartalma. Ő csak arra nézve állapodott meg a társasággal, hogy amerikai lapjaiban reklámot fog neki csinálni.

— Milyen levél előzte ezt meg?

— Semmilye levél.

— Hiszen ez válasz?

A vádlott indulatosan felpattan:

— Legjobb lesz, ha nem is felelek a kérdésekre. A vallomásomat ugyis elcsavarják — mondta.

— Ezért rendreulatom.

— Én beteg ember vagyok. Inkább orvosra, mint bíróra van szükségem.

— Akkor védekezzék azzal, hogy beteg.

Egy másik levélben Oregon állam kivándorlási ügynöke értesíti a vádlottat, hogy Oregon állam kormányzójához intézett levelében foglalt az értesítést, hogy az odavaló kivándorlást elő fogja segíteni, köszönettel tudomásul vette, de egyelőre nincs alap arra, hogy ezt a fáradozását honorálják. Kétségtelen, így szól a levél, hogy Oregon állam alig várja azt az időt, hogy a bevándorlás érdekében valamit tegyen, mert meg van róla győződve, hogy ennek az államnak első sorban a Németországból és Magyarországból való bevándorlás legfőbb érdeke.

Tekintélyes baromfi.

Több tanu kihallgatása után a bíróság fölmutatott *Lázár Ernő* tanúnak egy Bolgárnál lefoglalt szépen illusztrált képet, amelyet ő az egyik kivándorlókat szállító hajóstársaságtól kapott. Ebben a füzetben a többi között egy gyönyörű, farm látható szépen kifejtett esírkékkel. A tanu elmondja, hogy ezt a képet vetítve látta s azonkívül nincs benne a füzetben, Bolgár ennél a képnél azt a megjegyzést tette, hogy egy magyar kivándorló farmja tíz nappal a letelepülés után.

Elnök: Milyenek lehettek azok a baromfiak?

Tanu: A legtekintélyesebb külsejűek, kérem. (Óriási derűtség.)

Az ingadozó tanu.

Az ezután kihallgatott tanuk közül *Wiegand Lajos* fényképész azt vallotta, hogy őt Bolgár le akarta beszélni a kivándorlásról.

Elnök: Hová akart ön kivándorolni?

Tanu: Newyorkba.

Wiegand elmondta azután, hogy Bolgár nagyon melegen ajánlotta neki később, hogy ha mindenáron ki akar vándorolni, akkor a nyugati államokba menjen, a hol minden szebb és olcsóbb. A mikor befejezte vallomását, fölugrott a tanuk közül *Pásztor Árpád*:

— Szükségesnek tartom bejelenteni, hogy ez a tanu engem angolul megszólított a folyosón s arra kért, ne valljak Bolgár-Lessing ellen, mert a felesége és négy gyermeke éheznek Amerikában.

Elnök: Kérem *Wiegand* ur, mit szól ön ehhez?

Wiegand: Én csak annyit mondtam, hogy a Bolgár felesége éheznek, egyebet semmit.

A bíróság erre tanácskozára vonult vissza. A tanácskozás után kijelentette az elnök, hogy *Wiegand*ot, miután a vallomása nagyon ingadozó, nem esketik meg.

Félegy óraker a bíróság, miután tíz perc szünetet adott, a bizonyító eljárást végleg befejezettnek jelentette ki. Azután a perbeszédre került a sor.

Az ítélet.

A bíróság a perbeszéd után a következő ítéletet hozta:

A királyi törvényszék a büntetőtörvény 1909. évi II. törvényeikk 37. szakaszának 2. bekezdése szerint meghatározott s B. bekezdése szerint minősülő, továbbá a 65. szakasz értelmében büntetendő kivándorlásra való csábítás kíséretében bünsnek mondotta ki *Bolgár Lessing Lajost* s ezért őt hathónapi börtönbüntetésre s kétezer korona mellékbüntetésre ítéli. Ez a pénzbüntetés behajthatatlanság esetén további három hónapi börtönbüntetésre változtatható.

A terjedelmes megokolás különösen súlyos körülménynek veszi azt a nagy ravaszságot és körültekintést, amelylyel Bolgár megalapozta a kámpányt s még a legnagyobb szerencsének tartja, hogy erre rá lehetett jönni.

Az ítélet ellen a vádló is, a védő is felebbezést jelentett be.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal) — 357

Szerkesztőség (csak éjjel használható

mellékállomás) — — — — — 151

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — — — — — 151

Nyomda — — — — — 151

Öngyilkos urileány.

(Monti Lola tragédiája. — Halál a tisztikaució miatt)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 25.

Az őszinte emberi lélek igaz sajnálatával értesültünk arról a tragédiáról, amelynek szálamomraméltó áldozata egy volt aradi uri leány, aki szüleivel hosszú ideig lakott e városban, ahol az előkelő társaságok általánosan ismert szereplője volt. Ez a bájos fiatal teremtes — Monti Lola — öngyilkosságot követett el és tegnap meghalt.

Monti Lola leánya volt Monti Alajos egykori borosjenői főszolgabírónak, aki szintén önkézzel vetett véget életének. A főszolgabíró özvegye Aradra költözött be két leányával s itt élénk részt vettek a város uri társadalmának életében.

Az özvegy urnő Aradon megismerkedett Hauser Henrik honvédőrnaggyal, aki meleg érzelme-
ket táplált lelkében a finom gondolkozású hölgy iránt és megkérte a kezét. Monti Alajos özvegye így felesége lett Hauser őrnagynak. A család harmonikus életet élt. Ha a kávéházban, vagy a kó-
zón megjelentek, mindenki konstataulta róluk, hogy nyugodt, békés, megértő életet folytathatnak.

A kisebbik Monti leány, — Lola — megsze-
retett Aradon egy kedves, sneidig huszárhadna-
gyot, akiben ugyanolyan meleg érzelmek fejlődtek ki, mint az iránta rajongó hölgyben. Aradon inti-
mebb körben mindenki tudta, hogy a hadnagy kész volna feleségül venni az intelligens urileányt, de hiányzott a házassághoz szükséges kaució. Mindent elkövettek, hogy ezt a súlyos akadályt legyőzzék és házasságban forrasszák egybe két epedő szív sóvárgását, de sajnos, nem tudtak megfelelő megoldást találni. Már úgy tervezték, hogy a hadnagy — bár fájó szívvel — otthagyja a hadsereget és a polgári életben keres magának megfelelő pozíciót. Azonban ez csak terv maradt, mert a fiatal tiszt nem akarta egészen jelenték-
telen állás miatt jövő karrierjének színterét el-
hagyni.

Időközben Hauser őrnagyot Versecre helyez-
ték és természetesen elköltözött vele családja is. Versecre gyakran átutazott Aradról a szerelmes hadnagy, mert még mindig nem mondtak le ar-
ról a tervről, hogy valamely szerencsés véletlen segítségével győzedelmeskednek a mostoha sors föl-
lött. Azután szolgálati érdekből a tisztet is áthe-
lyezték az aradi ezredtől és sokkal távolabb ke-
rült ideáljától. Természetesen a hadnagy emiatt ritkábban kereste föl az őrnagy családját, míg aztán teljesen elmaradtak a vizitek, amelyek min-
dig újabb és fájdalmasabb sebeket vágtak a két fiatal teremtes szívére.

A szentimentális leányt ez a reménytelen szerelem teljesen összetörte. Csaknem a busko-
morság jelei kezdtek mutatkozni rajta és anyja aggódva látta nemrég viruló gyermekének fájdal-
mas hervadását. Arról kezdtek tanácskozni, hogy a szerencsétlen leányt valamelyik idegszanató-
riumba vigyék, de a busuló kisasszony tragikus cselekedete keresztülhuzta ebbeli tervezetüket.

Monti Lola mintegy husz nappal ezelőtt apja egyik revolverével szíven lötte magát. Sebe súlyos volt és házi orvosuk a legnagyobb nyugalmat aján-
lotta. Nem engedte, hogy a huszárhadnagy, akit tudósítottak a katasztrófáról, meglátogathassa, mert az izgalom végzetes lehetett volna a betegre.

Am a leggondosabb ápolás is hiábavalónak bizonyult. A beteglelkű leány ugyanis tegnap meghalt szülei házában. Amikor már kétségtelenné vált, hogy nem lehet megmenteni, akkor az or-
vos megengedte, hogy az egykori vőlegényjelölt elbucszhassék Monti Lolától. Könyekig megható volt a csaknem eszméletlen kívül lévő leánnyal való utolsó találkozás. Másnap aztán örökre el-
szenderült a boldogtalan Monti Lola.

Ez a szomorú hír csak ma jutott el Aradra a család ittlakó rokonaihoz. Elképzelhető, milyen hatást keltett ez a tragédiáról szóló jelentés, ame-
lyet mindeddig Versecen titokban tudtak tartani. Az életunt fiatal nőt, akinek egyik bátyja és leg-
idősebb nőtestvére is öngyilkos halállal mult ki, ma délután temették el Versecen.

Pekáry Ferenc dr. Aradon

(Előkészületek a rendőrség reformjaira)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Arad, július 25

Az aradi rendőrségnek illusztris vendége ér-
kezik holnap. Pekáry Ferenc dr., miniszteri taná-
csos, a budapesti magyar királyi államrendőrség volt főkapitányhelyettese, kit mintegy két hónap előtt a kormány miniszteri tanácsosi ranggal a belügyminisztériumba rendelt be és külön osztályt állított fel részére, hogy tanulmányozza és ké-
szítse elő a vidéki városok rendőrségeinek reor-
ganizálását és azok működésének egyöntetűvé té-
telét — Aradra jön. Pekáry dr. már majdnem két hónapja uton van. Meglátogatta Győr, Komárom, Szentendre, Baja, Szabadka, Zenta, Ujvidek, Pan-
csova, Versec, Káransebes, Lugos rendőrségeit és Arad előtt Temesvár volt az utolsó állomása. Mint a belügyminisztérium kiküldötte, mindenütt meggyőződött az egyes városok rendőrségeinek létszámáról, ügyforgalmának mennyiségéről, be-
tekintést szerzett abba, hogy mennyiben képesek az egyes városok rendőrségei a rájuk háruló fontos feladatoknak a rendelkezésükre álló sze-
mélyzettel eleget tenni. Szerzett tapasztalatai alapján fogja majd a miniszternek az országos rendőrségi reformra vonatkozó előterjesztéseit megtenni.

Pekáry dr. miniszteri tanácsos ma adatokat szerez az egyes városokban a rendőrség létszá-
máról, a tisztviselői kar és a legénység fizetés viszonyairól és ama összegekről, melyeket a vá-
ros évente a rendőrség fentartására fordít. Másik feladata, a rendőrség ügymenetének alapos át-
vizsgálása, vajon elegendő-e a legénység s hogy kizárólag rendőri feladatokra használják-e őket és nincs-e a rendőrszemélyzet egy része egyéb fel-
adatokra, melyek nem tartoznak szorosan véve a rendészet körébe, felhasználva. Átnézi a bün-
ügyi ügykezelést, a nyilvántartást és annak fény-
képeit és törzslapjait. Kérdést intéz a rendőrség vezetőihez, hogy a mult év elején életbelépett rendőri büntető bíraskodás terén mily tapasztala-
tokat szereztek s mily hiányokat észleltek.

Pekáry Ferenc dr. miniszteri tanácsos ma Temesvárról folytatta a temesvári rendőrség szer-
vezetének és ügymenetének tanulmányozását. Beé Ferenc főkapitány kíséretében megsejmelte a rendőrlégénység helyiségeit, az őrszobákat és a rendőrségi fogdát. Megtekintette továbbá a nyil-
vántartási osztályhoz tartozó rendőrségi fényké-
pészeti műtermet. Mikes Gábor dr. től, a bün-
ügyi osztály vezetőjétől az utóbbi időben előfor-
dult nagyobb bűnesetek felől érdeklődött s meg-
kérdezte a kapitányt, hogy hány olyan súlyosabb bűneset történt a rendőrség területén az utóbbi három-négy évben, melynek tettese „nem került az igazságszolgáltatás kezére. Pekáry dr. még az erkölcsrendészeti ügyosztály berendezése és ellenőrzése módjai felől kért felvilágosításokat, aztán befejezte tanulmányozását és elbucszott a rendőrség tisztikarától. Beé Ferenc főkapitány-
nak kifejezte legmelegebb elismerését a rend fe-
lett, melyet tapasztalt és dicsérté azt a modern szellemet, mely a temesvári rendőrség működé-
sében megnyilvánul. Pekáry dr. a nap hátralevő részét fia, valamint temesvári rokonai körében tölti és az esti vonattal tanulmányutja folytatá-
sá-
képen Aradra utazott.

Botrány a járásbiróságon.

(Mit mond Ágoston.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 25.

Megirtuk lapunkban, hogy Ágoston Lajos (és nem Péter) aradi köműves tegnap egy járásbíró-
sági tárgyaláson ököllal rontott Fritsch Lajos já-
rásbíróra és ennek következtében börtönört hi-
vattak, aki aztán lecsendesítette a dühöngő embert.

Ágoston Lajos ma bennt járt szerkesztősé-
günkben és a következőképp adta elő a tegnapi in-
cidens előzményeit és lefolyását:

— Én Suciu Jánosné házában dolgoztam Áb-
rahám Gusztáv nevű napszámos alkalmazottam-
mal együtt. Ez az Ábrahám Gusztáv elloptott egy zsákot, amelyben cement és vas törmelékek vol-
tak. Suciu Ábrahámnak megkegyelmezett azért, mert annak két gyermeke van és nagylelkűségé-
ben nem jelentette fel a rendőrségen, ellenben engem felelősségre vont, mert azt állítja, hogy én, mint Ábrahám Gusztáv munkaadója felelős va-
gyok annak minden cselekedetért. Így kerültem én, mint Ábrahám Gusztáv tettestársa a járásbí-
róság elé lopással vádolva. Mondhatom, teljesen alaptalanul vádoltak meg. Már a negyedik tárgyalást tartották ebben az ügyben és én mind a négyszer kértem, hogy hallgassák ki azokat a tanukat, akik igazolni fogják, hogy én teljesen ártatlan vagyok és hogy Ábrahám a tolvaj; a bíróság azonban mindig elutasította a kérésemet.

Amikor tegnap csupa olyan tanut hallgattak ki, akik valamilyen személyi okból ellenem vallot-
tak, én dühösen kezdtem kiáltozni:

— Követelem, hogy a tanuimat hallgas-
sák ki!

Erre Gruber ügyészi megbízott ur mérgesen felugrott a helyéről és az asztalt csapkodva kiál-
tozott:

— Magának itt nincs joga követelődni! És mert ilyen tiszteletlenül viselkedett, 40 koronára büntetem!

Én tudtam, hogy az ügyésznek nincsen joga büntetni, mert ezt csak a bíró teheti meg, ezért ezt mondtam neki:

— Ha az ur hetvenhét ezer koronára büntet is, akkor is kijelentem, hogy ez nem igazság, ez nem magyar bíróság, és az urak elfogultsággal intézik az én ügyeimet.

Erre egy ügyvédjelölt, aki a teremben volt felugrott és felém akart rohanni, hogy inzultáljon, mire én ezt mondtam neki:

— Ha azonnal ki nem takarodik innen, ak-
kor úgy koponyán vágom, hogy szétreped a feje.

Ekkor már a bírósági jegyző börtönőrré fu-
tott, de én nem vártam ezt be, hanem kirohan-
tam a tárgyaló teremből és kijelentettem, hogy Fábán Lajos törvényszéki elnök urhoz megyek és elpanaszolom ügyemet. Fel is mentem az eme-
letre, de a folyosón a börtönőr megfogott és mindenáron be akart cipelni a tárgyaló terembe, de én kiszabadítottam magamat a kezei közül és berohantam a törvényszéki elnök urhoz, ahol el-
panaszoltam a dolgomat. Ő megnyugtatót és ki-
jelentette, hogy megvizsgálja az ügyemet, menjek nyugodtam vissza a tárgyalásra.

Én visszamentem, a tárgyalást tovább folytat-
tuk és fellepésemmel az lett az eredménye, hogy a bejelentett tanuk közül az egyiket beidézték és őt a legközelebbi tárgyaláson kihallgatják.

Ezeket mondotta Ágoston. Természetesen nem áll módunkban most az általa előadottak való-
sá-
gáról meggyőződni.

Talár a magyar bírának.

— Az igazságügyminiszter ujtása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 25.

Az igazságügyminisztérium Székely Ferenc minisztersége óta az igazságügyi szervezetek szabályaiban igen nagy reformok tervezetét készíti s a tervezet nagy, egészen különös intézkedéseket kíván életbeléptetni.

Most a minisztérium értesítette az igazságügyi hatóságokat arról, hogy elkészült a törvényjavaslat előadói tervezete s valamennyi igazságügyi hatóságnak megküldötte a tervezetnek a lényegesebb intézkedéseket tartalmazó kivonatát. A miniszteri leirat véleményét kér az igazságügyi hatóságoktól, mielőtt a végleges szöveget megállapítaná. Csak röviden ismertetjük azokat a nagyszabású tervezett ujtásokat, amelyeket a minisztérium most elkészült tervezete magában foglal.

(Nincs többé aktacsomó.)

A miniszter leirata közli, hogy az új rendet az új polgári perrendtartás életbeléptetésével kapcsolatban kívánja megvalósítani. Az új perrend a bírák munkáját megszorítja, a bírák szaporítását azonban az államkassza nem bírja, ezért úgy okoskodik, hogy a bírákat az adminisztratív hivatalnoki teendők alól felmenti s a bírák semmi egyéb nem dolgoznak, csak tárgyalnak és ítéletet hoznak.

A segédhivatalok, kezelőszemélyzet s a bíróságok és ügyészségek nem bíró alkalmazottai pedig a rájuk szakadt terhet úgy viselnék, hogy megszűnne az akta-intézés. A szóbeliség és közvetlenség elvét honosítanák meg az adminisztratív munkák minden vonalán. Jelentéstételek, vizsgálatok, fegyelmi eljárások, kinevezések, küldetések, ezután nem írásban történének, hanem szóbelileg, személyes érintkezés és telefon útján, a tisztviselők folytonos utazásával, hivatalról-hivatalig és várostól-városig. A hivatali vezetőknek — ilyen állás szervezve lesz — pedig a saját hivatalaikban joguk lesz olyan rendszereket életbe léptetni, amilyent akarnak és jónak látnak, a törvényszéki elnökök szintén. A helyes rendszerek megbeszélése végett állandók lennének a tisztviselői értekezletek.

(Nők a bíróságokon.)

A kezelőszemélyzet tagjai, a tisztviselők és alkalmazottak így teljesen megszabadulnának az írásmunkáktól. A másolási munkálatok elvégzésére pedig nőket alkalmazhatnának a bíróságokon és ügyészségeken. S ennek indoklásaként pedig ezt mondja a miniszteri leirat:

a női munkaerő olcsóbb;

a férfi alkalmazottak számára a másolási munkák gyötrők, egyéni érvényesülést teljesen megakadályozók voltak;

a nők és férfiak egy hivatalban való alkalmazása nem kifogásolható morális szempontból, mert a bankok és magánvállalatok irodáiban is bevált az ilyen rendszer;

a tisztviselők feleségeik és leányaik számára is nyújthatnak kenyérkeresetet.

Ez indoklás két első pontja hangzik különösen és kicsinyes, de nem szociális szempontból. Azért kifogást a nők alkalmazása ellen nem lehet emelni. A nők alkalmazására korlátul csak azt állítják fel, hogy házastársak a hivatalban ne kerüljenek feljebbvalói, vagy ellenőrzési viszonyba.

(Az egyenruha.)

A tervezet a bírók, ügyészek, ügyvédek, jegyzők és joggyakornokok számára tenné kötelezővé a tárgyalásokon az egyenruha viselését. Az egyenruha talárból és fővegből állana, a tekintély emelését kívánja szolgálni. A bírók talárja egyszerű, fekete színű, a mellen koronás címer. A kuriai, táblai, törvényszéki és járásbírói bírák egyenruhájának megkülönböztetését a címer színe, nagysága és alakja tenné lehetővé. Az ügyészek talárja ugyanilyen. A jegyzőké és joggyakornokoké annyiban különbözne, hogy nem lenne rajtuk címer. És a talár viselése minden bírósági tárgyaláson kötelező lenne.

Az ügyvédek szintén kötelesek lennének a tárgyalásokon talárban megjelenni, csak a járásbírói tárgyalásokon nem.

(Ugy, mint a katonáknál.)

Az ügyvédi talár meghonosításáról a miniszteri tervezet a következőket mondja:

„Az ügyvédi talár lényegében megegyezne a bírói talárral, de ettől esetleg a szövet eltérő színében különbözne. Az ügyvédi talár viselésének

kötelező volta a fenti korlátok között igen fontos volna az ügyvédi és bírói, valamint az ügyészi funkciók egymáshoz közel álló viszonyának ki-domborítása végett. Emelné egyrészt az ügyvédi tekintélyt, másrészt e külsőség előreláthatólag alkalmas lenne az ügyvéd és bíró közötti viszony javítására is.”

S hogy ez így lesz és nem másképpen, arra vonatkozólag a katonaságot hozza fel. A katonaságnál — mondja a miniszter — a kartársak egymásiránti tiszteletét, a kollegiális ragaszkodást semmi egyéb nem teszi, mint az egyenruha.

Indokolás után még azt közli a tervezetből, hogy a bírók az ítélet kihirdetése alatt nem felállással tisztelik meg a királyt, hanem a fővege leemelésével.

EGYESÜLETI ÉLET.

Ünnep a Kereskedők Körében.

— Az új ház. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 25.

Ünnepies mozzanatok között, érdekes jelenetekkel tartotta az Aradi Kereskedők Köre a saját házában levő helyiségében első ülését. A választmányi tagok csaknem teljes számmal jelentek meg az új otthonban, amelynek célszerű beosztása, izléssel és gondtal történt berendezése általános elismeréssel találkozott.

Az ülés egyben Kneffel Lajosnak, a kör új alelnökének székfoglalója volt, aki hosszabb beszédben visszapillantott a kör negyvenesztendős szép múltjára, amelynek eredményeül az egyesület nemcsak jelentős pozíciót szerzett, hanem anyagilag is megalapozta helyzetét és elérte, amire vidéki hasonló egyesületnél alig van példa: hogy saját házában minden igényt kielégítő otthona van. Hálával és elismeréssel emlékezett meg azokról, akiknek ennek elérésében részük volt: Tedeschi Viktor elnök és Hegyi Albert alelnökről, akik Aradtól távol lévén, nem vehettek részt a választmányi ülésen, Keppich Zsigmond, Meer Ármán igazgatókról és a tisztikar többi tagjairól. Kérte, hogy amikor új tisztségét elfoglalja, ebben őt továbbra is támogassák.

Adler Andor, a kör számvizsgáló-bizottságának elnöke lelkes szavakkal emlékezett meg arról, hogy huszonöt év előtt, amikor a kör titkára volt, milyen küzdelmeken és viszontagságokon ment át az egyesület. Amikor e díszes helyiségben van, el kell ismernie, hogy a szép jelen az utána jövők munkájának, főképp a kör titkárának, Faragó Rezső ambíciójának eredménye.

Keppich Zsigmond szintén a multa tekintett vissza, amelyben ábrándnak tűnhetett föl, ha valaki arról beszélt volna, ami tényleg bekövetkezett. Ő, valamint vele együtt a kör „örögei” boldognak érzik magukat, hogy ezt elérhették és remélik, hogy az új helyiség új korszak kezdetét is jelenti, amely a kereskedői összetartás és tekintély növekedésére fog vezetni.

Ezután felolvasták Hegyi Albert alelnöknek levelét, aki elmaradását kimentve, meleg szavakkal méltatta az alkalmat és a kör tisztikarának régi és új tagjait szíves és sikeres munkálkodásra buzdította.

Az ünnepies bevezetés után a választmány a folyó ügyeket intézte el. Elhatározta, hogy a kereskedőkre vonatkozó új adótörvények ismertetése céljából legközelebb általános értekezletet tart és annak előadójául az Omke központi tisztikarának egy tagját kéri föl. A kör által fönntartott női kereskedelmi tanfolyam 1912-13. évi hallgatói közül ötnék fel tandíjmentességet szavaztak meg. Elhatározták, hogy az aradi kertületi munkásbiztosító pénztárnál lépéseket tesznek az iránt, hogy a pénztár orvosai a kereskedelmi alkalmazottak részére, mint azelőtt, a lakásukon is rendelkeznek. Elhatározták, hogy az új helyiség felavatását szeptember 15-én tartják meg és ezt összekötik a Délmagyarországi Kereskedő-Társulatok közös értekezletével, amely a kereskedőség több fontos közérdekű ügyét fogja tárgyalni. Végül több új tagot vettek föl.

Pezsgőt a cigánynak.

— Így mulat egy ur! —

Saját tudósítónktól.

Budapest, július 25.

A Margitszigeten, a felső vendéglőben tegnap délelőtt megjelent egy jól öltözött, tenniszruhás, jóarcu, uri megjelenésű fiatalember.

— Szolgálhatok? — kérdezte a pincér.

— Egy spriccert! Egy decit tele szódával! — szólt a vendég.

A spriccer megérkezett és a vendéglőben cigányok játszottak. Ez a két dolog csak látszólag nem tartozik szorosán egymásra, a valóságban és ebben a történetben a legnagyobb mértékben összefüggnek. A rejtélyes idegen, de még milyen rajtélyes, egyszerre csak felkiáltott:

— Mi az, itt cigányok játszanak?

— Igen, itt cigányok játszanak.

— Miért nem isznak a cigányok? Pincér, tizüveg Veuve Cliquot-ot. És hozzátette:

— Az urnak spriccer is jó. De a cigányok, oh a cigányok, azok pezsgőt igyanak.

Régi és rossz regényekben vannak csak ilyen urak. Az egész Margitsziget oda volt a boldogságtól. Ilyen gavalér, ilyen előkelő, nagyszerű vendég. Ki lehet ez a dungyerszky?

— Szívert! — szólt az idegen. — Szívert!

A gyerek odaállt a skatulyával.

— Egy portorikót! A cigányoknak — havannákat!

És jött az újabb meglepetés.

— Főpincér! Váltson egy százast! Papirra. Ossza ki a cigányok között.

Ez már teteje volt a meglepetéseknek. Az egész sziget részeg volt. A cigányok eddig még huzták, most már nem is muzsikáltak. Pezsgőt ittak, havannáztak és a pénzt költötték.

A feltűnő vendég egészen megfertőzte a felső Margitszigetet. Akkorá tömeg állt körülötte, mintha a perzsa sah lett volna ott. Erdemes látványosság is volt, az utolsó magyar duhaj és mulat úgy, ahogyan öreg emberek hazudják az unokáiknak az anekdotákban. A vendéglő személyzete előtt azonban olyan rejtély volt az idegen, mint a vicclapok utolsó oldalán azok a buta rajzok. A rejtélynek egyszerre vége lett.

— Papirt! — süvitette a vendég.

Ceruzát ragadott és egy számoló-cédulára kitöltötte:

BON 10.000
KORONÁRÓL
JAKAB LÁSZLÓ

Aztán a telefonhoz rohant:

— Halló, Nicholson gépgyár?

— ...

— Parancsolom, hogy azonnal küldjenek nekem a margitszigeti felső vendéglőbe 10.000 koronát!

Még vagy öt helyre telefonált. Pénz azonban egyik helyről se jött, csak egy figyelmeztetés valahonnan:

— Jakab urra vigyázzanak. Rögtön jövőnk.

És jöttek. Automobillal. Mentő-autóval. Diszruhás mentő-szolgá állt Jakab mellé és egy rendőrtisztviselő így szólt hozzá:

— A törvény nevében felszólítom, szálljon be az autóbába.

— Oh, nagyon szívesen. Szép, hogy autón jöttek.

És Jakab, szegény, ruganyos léptekkel, a tömeg harsány éljenzése közben beszállt az autóbába. A Lipótmezőre szállították. A cigányok a Rákóczi-indulót játszották.

A vidám kegyelmes ur.

— Gromon Dezső életéből. —

Budapest egyik legcsöndesebb utcájának pompásan berendezett lakásában egy bágyadt tekintetű, ősz fejű öreg ur fekszik a ravatalon. Még halálában is mosolygó Gromon Dezső körül bizonyára csak szolgák settenkednek. A hitves remegő kezének gyöngéd segítése, könnyező gyermekek suttogása hiányzik Gromon Dezső ravatala körül. Férficselések komor suttogása hallszik a kegyelmes ur halottas szobája mellett. Csak férficselésekkel vétette magát körül egész életében az agglegényi életet élt Gromon Dezső, a legismertebb és legnépszerűbb államtitkárok egyike. A férficseléseket néha ugyan felváltották — bácskai nyelven szólva — a fehér-cselések.

A ravatalon fekvő kegyelmes urnak nagy gyöngéje volt: a nő. A hagyományos eleganciája, érdekes fejű lovag talán még bámulatos és különösen feltűnő szabású pepita nadrágjainál is jobban szerette az élet kaviárját: a nőt. Nem nősült meg, nem alapított családot, mert imádta a kalandokat, a szép asszonyokat, leányokat. Mindennap új, izgató szerelmi eseményekre vágyott. Ha élő asszony nem akadt, aki változatosságra vágyó idegeit fölkerestethette volna, szerzett festményeket, amelyek teljes leplezetlenségében mutatták meg a nő gyönyört ígérő formáit. Azt mondják, nincs még olyan képgyűjtemény ebben az országban, mint a Gromon Dezsőé. Nem a művészi szépségek teszik bámulatosá, hanem azok az erotikus képek, amelyek egy nagy szobát betöltöttek a Gromon lakásán. Egy aradi fiatal könyvkereskedő, amíg Budapesten lakott, tömördek pikáns könyvet szállított az államtitkárnak és sokszor fölkereste lakásán. Gromon megmutatta a festményeket és az agglegény fanyar mosolyával mondta:

— Látja, ezek az én meghitt — barátnőim.

A képeken és a frivol könyveken kívül még a nadrágokat gyűjtötte bámulatos szenvedéllyel. Közcsodálat tárgyai voltak a fővárosban Gromon elegáns pepita nadrágjai. Amikor a Bácskában lévő néhány ezer hold jó termő földjét a kastélyllyal és az egész berendezéssel együtt elárverezték, 350 frakkot és félezer pepitanadrágot találtak a ruhatárban.

Hogy a nagyjövendelmű és hajdan szép vagyonu bárónak miért kellett rettenetes küzdelmet vívni az anyagi gondok miatt, arra csak azok tudnak felelni, akik ismerték az életvidor kegyelmes ur gavallér szokásait. Gromon Dezső igazi grand seigneur volt, aki fejedelmi bőkezűséggel ajándékozta meg azokat, akik neki szolgálatot teljesítettek.

Ismeretes, hogy amikor az ő akaratából a honvédelmi minisztérium számára ezüst szervizt vásárolt az állam s emiatt őt kíméletlenül gyanúsító tendenciákkal támadták az akkori ellenzéki lapok, a báró nyolcvanezer koronát, az ezüstenüek árát a saját zsebéből fizette ki.

A Bácskát, a patriáját nagyon szerette. Évtizedekkel ezelőtt főispánja volt Zobornak és Szabadkának. Amikor a fővárosba, mint államtitkár föl került, nem feledkezett meg a hazájáról. Utódjának, Sándor Béla főispánnak az installációjára is lement s hasonlóképen megjelent a Sándor Bélát követő híres Vojnics Istvánnak a beiktatásán is. Akkor mondotta vidám poharazás között:

— Én vagyok a Bácska nagypapája, Sándor Béla a fiam, Vojnics István az unokám.

Az unokátlan nagypapa négy évvel ezelőtt anyagi gondjai miatt revolvert szorított a szíve fölé. Sokáig volt beteg, s a gondos ápolás megmentette az életnek, meg a jó barátoknak, akik most

könyes szemmel állják körül az ország egyik legnagyobb gavallérjának hideg tetemét. Mindenki zokog, csak hálósobájában a bokáig dekoltált rózsás bőrű aktok mosolyognak.

B.

József Ferdinánd főherceg kilép a hadseregből.

— A trónörökös a királyi házból való tábornokok ellen. —

— Bécsi tudósítónktól. —

Bécs, július 25.

Amint katonai körökben beszélnek, József Ferdinánd főherceg, aki jelenleg a Linzben állomásozó 3. gyaloghadosztály parancsnoka, *összel több hónapos szabadságra megy s katonai állását nem is foglalja el többé.* A főherceg, aki több évig a linzi gyalogdandár parancsnoka, majd pedig hadosztályparancsnok volt, a jövőben teljesen a toszkániai birtokok kormányzásának fogja idejét szentelni s Salzburgba költözik.

József Ferdinánd főherceg 1872. május 24 én született Salzburgban, mint a toszkániai nagyherceg második fia. Miután bátyja, Lipót Szalvátor főherceg, a későbbi Wölfling Lipót lemondott rangjáról és címéről, ő lett a Toskana ház feje, a nagyhercegi címet azonban atyjának 1908-ban történt halála után még sem vette fel. Atyja halála után hat havi szabadságot kért s kapott a felségtől a főherceg, aki akkor a 93. gyalogezred ezredese és parancsnoka volt. Már akkor arról suttogtak, hogy a főherceg nem tér vissza többet a hadsereghez, miután katonai előléptetésével nincs megelégedve. Csakhamar azonban kitiűnt, hogy a szabadságot csak azért vette ki, hogy a nagy toszkániai birtokok átvételének hatalmas munkáját rendben elvégezhesse. Miután az átadás megtörtént, a főherceget vezérőrnaggyá s az 5. gyalogdandár parancsnokává léptette a király elő. Aránylag rövid idő alatt ezután altábornagy, majd hadosztályparancsnok lett a főherceg s ezzel ugylátszik véget is ért katonai karrierje. A főherceg, mint az ismeretes, előszeretettel foglalkozott a repülőgéptechnikával. A legutóbbi asperni meeting alkalmával ő volt a versenytér egyik legszorgalmasabb látogatója.

József Ferdinánd főherceg a harmadik a királyi család tagjai közül, aki a legutóbbi időben elhagyta a hadsereget. A közelmúltban lépett ki a hadseregből ugyanis Ferenc Szalvátor és Jenő főherceg is. Mindhárman azért vetik le az egyenruhát, mert elégedetlenek, Ferenc Ferdinánd trónörökös ama intézkedéseivel, aki a fontos vezető állásokba nagy tudású és kiváló tehetségű tábornokokat kíván helyezni. József Ferdinánd főherceg öccse, Henrik Ferdinánd főherceg pedig tudvalevőleg hosszabb ideje szabadságon van s Münchenben művészi hajlamainak él.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Péntek: *Csütri*, vígjáték. Vendrey Vilma bucsufellépte.

Szombat: *A gólya*, bohózat. (Bemutató előadás.)

Vasárnap: Délután: „Simicel” világhírű román Mandoiin-művész hangversenye. Este: *A gólya*, bohózat. (Bucsuelőadás.)

* Az anyós. (Kétfelvonásos vígjáték az Urániában.) Szenzáció számba megy az az újítás, a melylyel az *Uránia* színház igazgatósága kedveskedik a közönségnek. Megállapítható, hogy a sablonos meséjű „társadalmi drámák” a mozgósínházakban már lejárták magukat. Nem érdekli már a közönséget az olyan mozidarab, amely alig különbözik valamiben a már sokszor látott drámáktól. Ugyanazok a cselszövők, lírai szerelmesek szerepeltek mindannyiukban, a férj mindig a kritikus pillanatban lépett be. Ezek már mind unaalomig ismert dolgok s nem számíthatnak a kö-

zönség érdeklődésére. Az *Uránia* ezért nagy anyagi áldozatok árán egy oly mozidarabot szerzett be, amely újszerűségénél, eredeti ötleténél fogva világláger számba megy. Kétfelvonásos vígjáték ez a darab, mely frappáns ötleteivel, bizar helyzetkomikával állandó nevetést vált ki a nézőből. „Az anyós” a címe a pompás vígjátéknak, melyet Alexander Bisson, a kitűnő francia író írt. Bisson, akinek az Államtitkár ur, a Pont Biquet család, a Válás után című vígjátékai mindig kasszadarabjai a színházaknak, a legragyogóbb ötletekkel, a legmulatságosabb helyzetekkel mulattatja ebben a darabjában a közönséget. Jellemző, hogy egyik párisi mozgólénykép-színházban ez a mozi-vígjáték en suite előadást ért el: kétszázszor adták egymás után zsufolt házak mellett. Ily körülmények között csak természetes, hogy az *Uránia* holnapi premierje eseményszámba megy.

A szerzetes regénye.

— Kartausi barátból szocialista lapszerkesztő. —

Távirati tudósítás.

Páris, július 25.

Párisból jelentik: Az egész francia sajtó és a közvélemény most *Guinot* volt szerzetes ügyével foglalkozik. *Guinot* joggal lehetne a végletek emberének nevezni. Mint szerzetes ugyanis a legaszketáibb életmódot folytatta s jelentékeny katonája volt az ecclesia militansnak. Később azonban szerelmes lett, kilépett a szerzetesrendből s egy fél év múlva már erős antiklerikális tevékenységet fejtet ki. Most azonban, antiklerikális zsurnalisztikai működésének tizenötödik évében, megbánta eddigi tetteit, s vissza akar térni az egyházhoz.

Henri Guinot felszentelése után a *Joigny* szemináriumba került, mint lelkész. A világi élet azonban nem nagyon tetszett neki s ezért a legszigorubb szerzetesrendbe, a kartausiba lépett be. Itt aszkéta életmódjával tünt fel s a noviciusok nevelését bízták rá. Néhány év múlva azonban otthagyta a Grand Chartreuse-t s újból világi rendbe lépett. *Auxerre*-be került, mint vikárius s itt is a mélyhitű papok kérelhetetlen szigorával működött. Többek között egy katolikus ifjúsági együletet alapított s különösen az auxerre-i ifjúság nevelésével foglalkozott.

Alig töltött azonban két évet *Auxerre*-ben, beleszeretett egy gyönyörű leányba. A szerelem legyőzte még mély hitét is s a fiatal szerzetes egy szép napon megszöktette a leányt. Rómába s Pizába mentek, de csakhamar elfogyott a szerelmek pénze s kénytelenek voltak visszatérni Franciaországba. *Guinot* kerületének országgyűlési képviselőjéhez fordult segítségért s a képviselő juttatott is neki állást. *Auxerre*-be küldte vissza, hogy szerkessze a *Yonne* című radikális szocialista lapot. Mint a lap szerkesztője a nemrég még oly hitbuzgó szerzetes nagyarányú antiklerikális kampányt indított, mely egész Franciaországban nagy feltűnést keltett. Különösen hevesen támadta a katolicizmust a szeparáció folyamata alatt. Közben elvette szerelmesét, akitől két gyermeke született. Négy évi házasság után mégis elvált tőle s miután a legényélet nem tetszett neki, újból megházasodott, egy kollegájának nővérét vette el, akivel még most is törvényes házasságban él.

Talán már régen fátyol borult volna az egykori szerzetes tévelygéseire, ha most egy színpadias rendezett jelenettel újra magára nem irányította volna a közfigyelmet. A múlt héten könnyebben megbetegedett s beteg ágyához odahívatta a papot. Meggyónt és megáldozott, azután bocsánatkérő levelet írt az egyházhoz, amelyben antiklerikális tevékenységét tévelygésnek minősíti s kéri, hogy vegyék fel újra a szerzetesrendbe. Kijelenti, hogy hosszas tévelygése után csak az egyház kebelében érezné magát újra nyugodtan. Felesége és rokonai azon a véleményen vannak, hogy *Guinot*-n elmezavar tört ki.

HIREK.

Luccheni a konyhakéssel.

— „Királynét” akart ölni. —
— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagyvárad, július 25.

Heller József, nagyváradai nyugalmazott őrnagy családjával már hetek óta hegyközszentimrei szőlőjében nyaral. A szőlőben levő villa előtt, mely árnyas utra néz, pad áll, amelyen délutanonként pihenni szokott a család. Tegnap délután azonban, mikor az őrnagy felesége és leánya elkarták foglalni a padot, azon egy rongyos, züllött külsejű férfi feküdt. A hölgyek megrémülve siettek vissza a házba, ahonnan előjött az őrnagy és elkergette a gyanús embert.

A csavargó fenyegetőzve távozott és ökölbe szorított kezekkel integetett vissza az őrnagy családjára felé, amely nem sokat törődve az ismeretlen emberrel, elfoglalta szokott helyét a padon. A hölgyek olvastak, az őrnagy pedig körültekintő sétálgatott, majd estefelé bementek a villába.

Alig hogy távoztak, az ismeretlen ember vizatért a villához. Kezében élesre fent hosszú konyhakéssel, feldúlt arccal járt-kelt a villát körülvevő kerítés körül, majd átvette magát a kerítésen és közvetlen a villa kijáratánál, meglapult a szőlőtőkék között. Itt akadt rá az emberre a vincellér, aki megkérdezte, hogy mit keres ott.

— Megölöm a királynét! Megölöm!

A vincellér azt hitte, hogy részeg emberrel van dolga és megpróbálta kiutasítani a késsel hadonázó embert, de az rá sem hallgatott.

— Én vagyok Luccheni! Nem szabad a padra ülni? Megölöm a királynét! — kiáltotta és megindult a villa felé.

A vincellér zajt csapott, kifutott az őrnagy és látta, hogy őrült emberrel van dolga, beszédbe elegyedett vele s közben egy gyereket elszalasztatott a csendőrségre.

A csendőrök csakhamar meg is érkeztek és megállapították, hogy a csavargó Kiss István hegyközszentimrei fiatal parasztagda, aki már hetek óta bolyong a környéken. Bekísérték az őrsre, ahol megállapították, hogy Kiss István veszedelmes őrült, aki a napokban gyújtogást is követett el, fölggyújtotta Citrom Farkas gazdálkodó házát, amely porig égett.

— A király egy honvédmester fiának keresztapja. Szatmári tudósítónk táviratozza, hogy a király Répássi Mihály szatmári honvédmesternek hatodik fia születése alkalmából öt száz koronát küldött. Az őrmester a királyt kérte fel fia keresztatyjává, a felség ezt elfogadta és szerencse kívánatai kíséretében küldötte az említett összeget.

— Dr. Herczel Manó báró. A magyarországi orvossebeszi kar kitűnőségét, aki a külföldön is hirt és becsületet szerzett a magyar orvos tudományának, rendkívüli kitüntetésben részesítette a királyi kegy. Arról értesülünk ugyanis, hogy ő felsége Herczel Manó dr. egyetemi tanárnak a bárói címet adományozta. Fokozza a kitüntetés jelentőségét az a tény, hogy ma reggel József királyi herceg személyesen vitte meg a sebesznek a kitüntetés hírért, hogy elsőnek gratulálhasson neki a legmagasabb elismerés e fényes megnyilvánulásához.

— Új ágyuk. Bécsből jelentik: A Neues Wiener Tagblatt magasrangú katonai körökből vett értesülése szerint azt a hírt közli, hogy kétségtelen, hogy a hadsereget a bronz ágyuk helyett, amelyek nem felelnek meg a modern követelményeknek, acél ágyukkal fogják felszerelni. Ha a külügyi és katonai helyzet megköveteli a tüzérség felszerelésének modernizálását akkor az osztrák kormány úgy az állam, mint a lakosság jogosult érdekeinek szempontjából kötelezőszerűleg eleget fog tenni a katonai körök kívánalmainak.

— A császár és a kancellár. A *Cri de Paris* a következő kánikulai történettel mulattatja olvasóit: II. Vilmos császár koránkelő ember. Már hat órákor talpon van és a nagytisztviselőktől is hasonló pontosságot kíván. De Bethmann-Hollweg kancellárnak ez nincs inyére. A kancellár sokáig szeret aludni, csak nehezen bujlik ki az ágyból, lassan öltözködik és mindig megkésve érkezik a kastélyba, ahol a császár már türelmetlenül várja. Legutóbb a császár, miután felhétig hasztalan várta a kancellárt, elhatározta, hogy meglepi őt a lakásán. A kancellár éppen fürdött.

— Csak azt akartam önnek mondani, kedves kancellár, így szólt hozzá a császár, hogy a nappal az ön számára is hat órákor kezdődik. Most mindjárt hét óra van és ön még meg sincs beretválkozva.

A mikor a kancellár mentegetődni próbált, a császár a szavába vágott:

— Ha naponta egy órát elvesz a nappalból, évente tizennégy napot veszít és a nagyapám tizennégy nap alatt három győzelmet aratott.

— Kinevezés. A pénzügyminiszter a pénzügyi főbiztosok létszámából Soltész Géza Aradra a VIII. fizetési osztályba pénzügyi felügyelővé nevezte ki az elhunyt Krizán Ákos helyére.

— Halálozás. *Karlsbadból* jelentik: Lits Gyula, Hontmegye volt főispánja, volt országgyűlési képviselő ma reggel ideérkezett és röviddel megérkezése után hirtelen meghalt. Halála gyászba borította a Lits, Moldoványi, Kazy, Kövy, Szirmay és még számos családot. Az elhunyt 67 éves volt.

— Nem kell a jutalom. *Budapestről* jelentik: A parlament júniusi zavaros napjai alatt a rendőrség tudvalevően permanenciában volt. Ezen idők alatt a tisztviselők is állandó szolgálatban voltak, hetekig nem mehettek haza családjukhoz és szolgálati helyük közelében, korecsmákban és kávéházakban étkeztek. Természetes, hogy a keserves mulatságuk sok pénzükbe is került. A belügyminiszter ezekre való tekintettel hetven ezer korona ajándékot küldött a rendőrtisztviselők számára, de a rendőrlégénységről egyelőre nem gondoskodott. A bőkezű jutalom azonban nem került kiosztásra. Boda Dezső főkapitány, aki Riminiben nyaral, a hetven ezer koronát visszautalta a belügyminisztériumnak azzal a megjegyzéssel, hogy a rendőrtisztviselők csak kötelességüket teljesítik és ezért nem jár jutalom. A főkapitányságon ma kelt híre a nyomavesszett ajándéknak és a rendőrtisztviselők körében nem talált osztatlan tetszésre Boda puritánsága.

— Eljegyzés. Zvarinyi Szilárd dr. aradi törvényszéki jegyző eljegyezte Halász Lovich Ducikát, Lovich Gyula nagyhalmágyi főszolgabíró bájós leányát.

— Milyen idő lesz augusztusban? A Meteor szerint kellemes nyárra van kilátásunk. Augusztus változási napjai: 6—7—12—13—14—19—20—22—27-re esnek. A 7-ik zivataros jellegű: 12 csapadékot hoz, de nem sokat; 13 erős meleg: 14 szeles, jölehet némileg enyhíti a meleg jellegét, amely utóbbi aztán egyre jobban fejlik, száraz jelleggel, míg a 20-ika zivatart ígér, követőleg száraz meleg, míg a 27-iki ismét zivataros, követőleg változó, de inkább meleg jellegű idővel. Legerősebb hatásuk: 7 zivataros, 12 csapadékos, 13 erősen meleg jellegű, 20 meleg, zivataros, 27 szintén zivataros lefolyással.

— Utasokkal eltűnt léghajó. *Bécsből* jelentik: Innsbruckból érkezett jelentések szerint a Zeppelin léghajó, amely hétfőn reggel hat órákor szállott fel, hogy nyolc órára tervezett kirándulásokra utasokat vigyen magával, még eddig semmi hírt nem adott magáról, úgy, hogy a felszállt utasok életéért már komolyan aggódnak. A léghajón volt Lorenz János dr., a sebeszet magántanára is és még három kitűnőség. Mindezek azonban a léghajóról semmi hír nem érkezett.

— Fölmentés az utolsó fegyvergyakorlat alól. A Budapesti Tudósító jelenti: Az új véderőtörvény üdvös szociális hatását első ízben az öreg tartalékosok fogják megérezni, még pedig már az ideai fegyvergyakorlatok alkalmával. A honvédelmi miniszter rendeletet bocsátott ki az illetékes honvédparancsnokságokhoz, amely szerint az ideai fegyvergyakorlatokra már behívott 11. és 12. évfolyambeli tartalékos honvédek behívói azonnal bevonandók és e két évfolyambeli tartalékosok a további fegyvergyakorlatok alól fölmentendők. Mint-hogy a honvédség tartalékában ily öregebb évfolyambeli fegyvergyakorlatra köteles átlag 8300 van, a közös hadseregtől a honvédség tartalékába áthelyezett fegyvergyakorlatra kötelezettek száma pedig 62.400, így a honvédelmi miniszter idézett humánus rendelkezése alapján összesen 70.700 ember részesedik a többször említett kedvezményben. A fegyvergyakorlatok a honvédségnél 35 napig tartanak; így a fenti 70.700 számot 35-tel szorozva, 2.474.500 munkanap megtakarítását nyerjük.

— Egy főhadnagy balesete. Különös baleset érte tegnap A. B. Nagyváradra vezényelt 46-ik gyalogezredbeli főhadnagyot. Tegnap délután Nagyürögd felé lovagolt s a mezőn utólérte az eső. A főhadnagy sebes vágatással igyekezett az országot felé. Eközben a lova megbotlott s egy mély árokba zuhant. Lovasát messzire kivetette a nyeregből. A főhadnagy szerencsére könnyebb természetű sérülést szenvedett, a paripa azonban háttal esett a szűk árokba s a nyereggel oly erővel vágódott az átázott földetbe, hogy valósággal beleékelődött a mélyedésbe s a főhadnagy legnagyobb erőfeszítéssel sem tudta kényes helyzetéből a lovat kiszabadítani. A megsérült tiszt bevánszorgott a közeli tüzérlaktanyába segítségért. Egy tüzemester vezetésével kocsin indult el három altiszt és nyolc tüzér csákánnyal és lapáttal felszerelve. Megfeszített munka után sikerült a fején súlyosan megsebesült telivér paripát kiásni.

— Magyar távgyalogló. *Drezdából* jelentik: Klein Lajos magánhivatalnok, aki Budapestről július másodikán indult el, hogy 28 nap alatt megtegye az utat gyalog Berlinbe, Drezdába érkezett. Klein három ezer koronába fogadott, hogy a kitűzött idő alatt eljut Berlinbe, de minden valószínűség szerint néhány nappal előbb fog megérkezni. A hivatalos láttamozás szerint Budapestről másodikán indult el, Prágába 20-án reggel érkezett, onnan tegnapelőtt délután Drezdába ment, onnan tegnap Berlin felé indult.

— Sztrájk egy szegedi nyomdában. Szegeden a „Délmagyarország” című lap nyomdája volt Szegeden az egyetlen nagyobb nyomdával, amely eddig szervezett munkásokkal dolgozott. Most ezek a munkások is sztrájkba léptek, mert a vállalat nem tudta teljesíteni nagy követeléseiket és a „Délmagyarország” is szervezeten kívül álló nyomdamunkásokat szerződöttetett. A lap a szokottnál kisebb terjedelemben jelent meg emiatt.

— Felismert öngyilkos. Kedd este az aradi vasúti állomáson, mint azt megírtuk, öngyilkosságot követett el, egy ismeretlen 45—50 év körüli férfi. A körösvölgyi vonattal érkezett, leszállt a kupéból és nyomban elkövete az öngyilkosságot. A szájába lőtt, a golyó azonnal megölte. A rendőrség keresett, kutatott, kihallgatta a vonattal érkezőket, de senki sem tudott felvilágosítást adni az öngyilkos személyazonosságára. Még csak vasúti jegyet sem találtak nála, amiből legalább azt tudhatta volna meg a hatóság, hol szállt vonatra a titokzatos életunt. A hullát lefénnyképezték és a fotografiát körözték. Ennek nyomán felismerte meg a képről Mészár János borosjenői lakos a halottban az édesatyját, Mészár Józsefet, aki az ottani butorgyárban volt munkás. Valószínűleg elmezavarban lett öngyilkossá a szerencsétlen, aki Aradra jött munkát keresni.

— Kereskedők házának. Laddás Péter, aradi kereskedő az Aradi Kereskedők Köre házának 50 koronát adományozott. Az adományért az uton is köszönetet mond az elnökség.

— **Öngyilkos postasikkasztók.** Emlékeztet még, hogy Szamosy Ernőné, a turtarebesi postaügynökség kezelőnöje nagyobb összeget elikkasztott és azután férjével együtt, aki gyógyszerészség volt, megszökött. A csendőrség megállapította, hogy a sikkasztó házaspár Amerika felé vette útját, mire a magyar hatóságok megkeresést intéztek az amerikai osztrák-magyar konzulátushoz, hogy intézkedjék Szamosyék letartóztatása iránt. Azóta már válasz is érkezett, hogy a házaspárt sikerült elfogni és már utban is vannak hazafelé, természetesen rendőri kíséret mellett. Most azonban érdekes bonyodalom támadt az ügyben, amelyből még az is kiderülhet, hogy azok, akiket Amerikából visszafelé kísérnek, nem Szamosyék. Mint az összes fővárosi lapok ugyanis megírták, az érsekújvári temetőben a múlt héten egy férfinak és egy nőnek egymás mellett fekvő hullájára akadtak. Megállapították, hogy öngyilkosok lettek s miután pár nap alatt nem sikerült kikutatni kilétüket, előbb lefénképezték, azután eltemették őket. A fényképeket pedig szétküldötték az összes csendőrségeknek. Azóta már azt is megírták a lapok, hogy a fényképek alapján az öngyilkosokban felismerték Nehéz Mihály budapesti munkafelügyelőt és Komzsik Hermin aranyhidai postamesternőt, akik szerelmi bánat miatt lettek öngyilkosok. A bonyodalmat most az okozza, hogy — mint turtarebesről írják — a fényképek alapján a turtarebesi csendőrség Szamosy Ernőt és feleségét ösmerte fel az öngyilkosokban. Erről értesítették az érsekújvári rendőrséget, ahol majd megállapítják, hogy kik hát az öngyilkosok. Ha tényleg Szamosyék, akkor érdekes lesz azt is megtudni, hogy kik azok, akik Amerikából vitorláznak Turtarebes felé Szamosyék személyében.

— **A szélhámos kormány-képviselő.** Prágából jelentik: A montenegroi szokolisták küldöttségében, mint a montenegroi kormány kiküldöttje az antivári határőrség parancsnoka Plarmenac is ideérkezett és nemzeti viseletében járkált a városban, amivel érthető feltűnést keltett. A parancsnok ur a szokolisták elutazása után továbbra is Prágában maradt, nemsokára azonban hoteljéből eltűnt, de háromszáz koronás adóságát nem fizette meg és egy másik szállodába költözött. A szálloda egyik alkalmazottja tegnap találkozott Plarmenaccal és elfogatta. Bár Kiofác képviselő közbenjárt az érdekében és késznek nyilatkozott ezen adóság kifizetésére, a rendőrség az elfogatást fentartotta, mert az a gyanúja merült fel, hogy a parancsnok egyéb szélhámosságokat is követett el. Átkutatták holmijait, amelyekben több prágai leány levelét találták meg, akik közül többeket nagyobb pénzösszeggel károsított meg.

— **Szép temetést akart.** Temesvárott, mint tudósítónk jelenti, meghalt a Fröbel-utca 36. számú ház tulajdonosnője özv. Petrovics Emilia és különös végrendeletet hagyott hátra. Elsősorban szép temetést kötött ki magának, melynek céljaira kétezernyolcszáz koronát hagyományozott. Külön meghagyta, hogy holttestét balzsamozzák be. A műveletet Szigeti dr. Henrik és Urbanetz Ede dr. törvényszéki orvosok már végre is hajtották s költségeiket nyolcszáz koronában állapították meg. A végrendelet többi pontjai is igen különös rendelkezéseket foglalnak magukban. A negyvenezer koronára rugó összvagyonból örökhagyó a 30.000 koronányi értéket képviselő Fröbel-utcai házát a Temesvári Állatvédő Egyesületnek juttatta, ezenkívül száz száz koronát testált a józsefvárosi szegényeknek, a józsefvárosi tűzoltótestületnek és a józsefvárosi rendőrlégénységnek. Egyedüli életben lévő rokonáról, mostohatestvéréről sem feledkezett meg, neki hagyta a negyvenezer koronának az előbbi megterhelések után fennmaradó részét. Az elhunyt férje katonasági iratdátiszt volt és már régen meghalt.

— **Eszterházy herceg titokzatos szekrénye.** Budapestről jelentik: A Csalogány-utcai 45. számú házban most rombolják le. Ma délután a munkások egy furcsa vasszekrényt találtak az egyik falban, az alakja leginkább hordóhoz hasonlít. A munkavezető azonnal értesítette a hatóságot, amely átvette a vasszekrényt és egyúttal, nyomozást is indított, hogy kiderítse, mi volt a titokzatos vasszekrényben. A rendőri nyomozás eddig ezt tudta megállapítani: Szaulner, a nevezett ház gondnoka 1898-ban egy kulcsot adott át megőrzés végett Komlósi János lakatosmesternek azzal a kijelentéssel, hogy a ház falába egy régi szekrény van betéglázva s ez a kulcs ahhoz a szekrényhez tartozik. Szaulner időközben meghalt, a kulcs pedig Komlósinál maradt. A lakatosmester most, mikor bontani kezdte a házat, előre jelezte, hogy a falban a bontáskor szekrényre fognak bukkanni, de a nyílás, ahová a szekrény be van falazva, csak akkor nyílik meg, ha a falban egy rugót megnyomnak. A vasszekrény állítólag Eszterházy Mór hercegnek volt a tulajdona. Annyi bizonyos, hogy a ház hosszú időközön át volt Eszterházy Mór hercegnek, aki a házi pénztárat tartotta benne. A ház később Luczenbacher Pál vette meg a hercegtől. A szekrény története úgy maradt fenn a mai napig, hogy a házmester, amint egymás után változtak a házban, azzal adták át egymásnak a legendás kulcsot, hogy annak a szekrénye a falba van bevakolva. A szakértők háromszáz évesnek mondják a szekrényt. A rendőrség most abban az irányban nyomoz, vajon nem fosztotta-e ki valaki a bejelentés előtt a szekrényt, mert a zár körül friss feszítés nyoma látható.

— **Százhuszonöt koronás harisnya.** A divat egyre változó szeszélye az ősre bizarr újdonsággal fogja meglepni a hölgyeket: ha visszatérnek a fűdől, aranyharisnyát fognak látni a kirakatokban. Az aranyharisnya ugyanis a divat legújabb szülöttje. Aranyszálalag erősítik meg a lábón s hogy az összhang teljes legyen, aranycipőt huznak rája. A harisnyát valódi aranyfonálból szövik és aki az új divatnak hódolni akar, annak ugyancsak bőséges zsebpénzzel kell rendelkeznie. Az aranyharisnya párja ugyanis százhuszonöt koronára. Valamivel olcsóbb az ezüstszállal szövítt harisnya. A legújabb bécsi divat, mintha csak földatául tüzte volna, hogy a legkülönfélébb harisnyát divatba hozza, sok változatban mutatja be a harisnyakülönlegességeket. Az arany- és ezüstharisnya mellett ugyanis selyemszalagból fonottat is bemutatnak. Ez a harisnya olyan pókhálószerű, hogy csak másik pár fölé húzhatják. Nagyon divatos lesz a fekete selyemharisnya is, amely elől mindenfél exotikus madarakat himeznek bele a leglángolóbb színekben: csillogó szárnyas pillangót, ragyogó tollu pávát, paradicsom-madarat. A drága és ragyogó harisnya-divat természetes következménye, hogy az aljak megrövidüljenek, hogy az ékes harisnya-pompát teljes érvényre juttathassák.

— **Földrengés.** Triesztből jelentik: Tegnap délután az itteni csillagvizsgáló intézetben a szeizmográf szokatlanul nagy kilengést mutatott. Az érzékeny készülék 8940 kilométernyire jelezte a földrengést, amely délután 1 óra 13 perc és 01 másodperckor kezdődött, a legnagyobb kilengés délután 1 óra 48 perckor 0.11 milliméter volt, s a földrengés csak 2 óra 30 perckor ért véget.

— **Üdvös intézkedés!** A magyar kir. államvasutak zágrábi üzletvezetője Bacinszky Vladimir üdvös intézkedést tett a Lipikfürdőre utazó betegek érdekében. Elrendelte ugyanis, hogy a loyavölgyi vonalon, amelyen Lipik állomás fekszik, az eddigi régi kocsik helyett, átjárós és alaposan gondozott kocsik járjanak. Az üzletvezető ezen intézkedésével tanujelét adta, hogy a hazai fürdők érdekét hozzáértő kézzel intézi s Lipikfürdő előkelő, nemzetközi fürdőközönsége bizonyára még jobban felfogja karolni ezen a világon egyetlen természetes forróságu alkalikus jódos hőforrásait, amelyek már annyi belső bajban szenvedő embernek adták vissza egészségét.

— **Halálos automobil elgázolás.** Budapestről jelentik: Ma délután a keleti pályaudvar előtt Hahn Hugó dr. ügyvédjelölt 639. számú automobiljával, amelyet ő maga kormányzott, elgázolta özvegy Tabáni Györgyné hetven éves maglódi napszámosnőt, aki nyomban meghalt. Az ügyvédjelöltet bevitték a VII. kerületi kapitányságra, ahol megindították ellene az eljárást.

— **A milliós menyasszony házassága.** Az amerikai lapok tele vannak mostanában Coocker Zseni, a milliós menyasszony lakodalmanak leírásával. A kisasszonyt Szan-Franciskóban vezette oltár elé Whitman Malkolm és a newyorki újságok hasábjain átfoglalkoznak a mesebe illő pompával, amely még az amerikai viszonyok közt is ritka pénzáldozatba került. Csak abban nem tudnak megegyezni a tudósítók, hogy mekkora a boldog menyasszony vagyona. Míg az egyik újság száz millió dollárra teszi, a szkeptikusabb tudósító csak annyit mond, hogy tíz millió dollárnál bizonyára jóval több a menyasszony vagyona. A lakodalom költsége az újságok szerint 240.000 és 400.000 korona közt ingadozik. A kis templomot, amelyben az esketés történt, virággal, cserépnövényekkel, sőt nagy fákkal annyira teletöltték, hogy a jegyespár is csak nagynehezen tudott ezen az őserdőn át az oltárig eljutni. A disztés 100.000 koronába került. Annak a helyiségnek a disztésére, amelyben a lakoma volt. 80.000 koronát költöttek. A menyasszonyi ruha, amely tele volt igazgyönggyel, 200.000 korona értékű volt.

— **Orvosi körökből.** D. Graur Viktor dr. egyetemes orvostudor, fogorvosi és műfogászati szakrendelőjét folyó évi május hó 1-től Deák Ferenc-utca 40. a. I. emelet gör. kat. új bérpalotába a Vasszállóval szemben helyezte át. Bejárat a Weitzer J.-utcából is.

— **Sikkasztó postaszolga.** A kolozsvár postán, mint tudósítónk táviratozza, két kolozsvári cégnek címezve két ajánlott levél érkezett kétezerháromszáz korona tartalommal. A két ajánlott levél eltűnt és a nyomozás hamarosan kiderítette, hogy a leveleket Nagy Miklós napidíjas postaszolga sikkasztotta el. A hivatalban a kályhába elrejtve meg is találták a pénz nagy részét. A sikkasztót letartóztatták.

— **3000 méteres dráma az Apolló-színházban.** A halálmező című nagy látványos dráma után pénteken hasonlóan nagy attrakciót mutat be az Apolló-színház. Az új sláger nemcsak művészi tekintetben, hanem terjedelemben is nagyszabású alkotás. Közel 2000 méter hosszú a film, amely három felvonásban mutatja be a felette izgalmas cselekményt. Mindjárt bevezetésül idegizgató jelenetek játszódnak le. Anny, a csodaszép leány körül két fiatalember, James és Eduard forgolódik, akik mindketten egy betörő banda tagjai. Eduard úgy akarja lehetetlenné tenni a vetélytársát, Jameset, hogy rajtakapja egy betörésen. A rendőrség Jameset elfogja s börtönbe juttatja. James Annyn áll bosszút. Amikor kikerül a börtönből, megközelíti Annyt, aki ekkor már egy grófnak a felesége s elcsábítja annak a mostoha leányát, aki mással volt menyasszony. Sötét tervével eléri: Anny életét tönkretette s a férjét öngyilkosságra kergeti.

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

— **Figyelem!** Ha olajfestményét, fényképét izlésesen és olcsón óhajtja kereteztetni, kérem bizalommal Freimann József speciális képkeretezőhöz Arad, Weitzer János-utca 9. fordulni, mivel itt kizárólag képkeretezéssel foglalkoznak, s így legkényesebb igényeknek is megfelel. Dusan felszerelt képkeret raktár. Megyei, városi telefon 912. 8881

— **Dobozgyártó és könyvkötészeti műhely áthelyezés.** Igen tisztelt megrendelőim! és a n. é. közönséget értesítem, hogy modernül berendezett dobozgyártó és könyvkötészeti műhelyemet Deák Ferenc-utca 38. szám alá helyeztem át. Tisztelettel Sárosi István.

— **Francia és angol könyvek Kerpelnél.**

— **Confetti, serpentin, lampionok és legújabb képeslapok Kerpel Izsónál kaphatók.**

TARKASÁGOK.

(Kétféle válasza.) Egyik aradmegyei uradalomnak van egy nagyobb szabású kastélya, mely idősebb urinók tulajdona, ahol különféle régiségek vannak elhelyezve. A napokban idegenek jártak a faluban és kíváncsiságból ellátogattak a kastélyba.

— Szeretnénk megnézni a kastély régiségeit — mondották az őket fogadó szolgának.

A szolga nevetve felelt:

— Sajnálom, de a hölgyek nincsenek itthon, így nem mutathatom meg őket.

(A rossz információ.) Egy pécskai atyafinak egy kis pénzre volt szüksége, de sehogy sem tudott rá szert tenni. Bejött Aradra és az egyik aradi bankba a saját, a felesége és sógora aláírásával 400 koronáról kiállított váltót nyújtott be. Azonban tekintettel a rossz pénzügyi viszonyokra, az összeget nem folyósították. A paraszt és az igazgató között a következő beszélgetés folyt le:

— Hát nem tetszik megadni a kölcsönt igazgató ur?

— Nem, bátyám. Rossz információt kaptunk kendről.

— No de remélem nem ad a tekintetes igazgató ur az ilyesmire semmit?

— De nem ám! Egy fillért sem.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, július 25

Készárú.

Amerika 1½-el olcsóbb. Kínát mérsékelt, vételkedv gyenge, 15 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912. októberi	11.47 — 1.48	11.47 — 11.48
Buza 1913. áprilisi	11.78 — 11.79	11.79 — 11.80
Rozs 1912. októberi	9.31 — 9.32	9.32 — 9.33
Tengeri 1912. júliusi	9.03 — 9.04	9.11 — 9.12
Tengeri 1913. májusi	7.40 — 7.41	7.40 — 7.41
Zab 1912. októberi	9.39 — 9.40	9.37 — 9.38

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Július 25. —

Magyar aranyjáradék 4½/0	—	—	108.20
Magyar koronajáradék 4½/0	—	—	87.20
Magyar koronajáradék 3½/0	—	—	76.75
Magy. földteherm. kötvény 4½/0	—	—	87.75
Horváth-szlavon földteherm. kötvény	—	—	89.50
Magyar nyeregyársorsjegy kölcsön	—	—	208.—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	142.—
Osztrák járadék papírban	—	—	87.30
Osztrák járadék ezüstben	—	—	90.25
Osztrák járadék aranyban	—	—	112.80
Osztrák koronajáradék 4½/0	—	—	87.30
1880. évi osztrák államsorsjegy	—	—	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	21.05
Magyar hitelbank-részvény	—	—	853.25
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	650.25
Osztr.-magy. államvasuti részvény	—	—	713.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	19.08
Német birodalmi márka	—	—	117.62½
Londoni vista	—	—	241.75
Páris vista	—	—	95.42½
10 márkás arany	—	—	23.54

Kőbányai sertés piac.

Július 25

Július 24. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 152—154 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 162—164 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 168—170 fillérig.

Sertéslelészám: 1912. évi július hó 22. napján volt készlet 36520 drb. — 1912. július hó 23-án felhajtott 479 drb. — 1912. július 23-án elszállított 196 drb. — 1912. július 24. napjára maradt készletben 36803 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Aradon, 1912. július 26-án, pénteken:

Vendrey Vilma bucsufeléléptével:

A csitri.

Vígjáték 4 felvonásban. Írta: Piere Weber és Henri De Girose. Fordította: Heltay Jenő. Rendező: Szendrey M.

SZEMÉLYEK:

Colette	Vendrey V.	Maurice	Szendrey M.
Nancy	Nógrády M.	Simoneau	Várnay Jenő.
Agloe	Benkőné.	Pierre	Dr. Beregi S.
Hortense	Follinuszé E.	Vergnand	Várnay Jenő.
Pichunné	Lászi Etel.	A plebános	Ajtai Ödön.
Pingoinné	Várnainé.	Alcide	Delli Lajos.

Kezdetek este 8 órakor.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja
Ma pénteken, 1912. július 26-án:

1. Tirol. Természetutáni remek felvétel. — 2. Riri, mint Tell Vilmos. Kacagató. — 3. Feláldozva. Dráma. — 4. Polidor ebédje. Kacagató.

Az előadások kezdete délután 6 órától folytatódólagosan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártzék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér. Müsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma pénteken, 1912. július 26-án

1. Az indiánus kutyája. Dráma. — 2. Gerona a Spanyol Velence. Természet után. — 3. A jó öreg. Színmű. — 4. Az anyós. A válás meglepetései. Vígjáték 2 felvonásban.

Előadások kezdete délután 1½ óráig, 7 órától folytatódólagosan este 11 óráig.

NYILTÉR.*

Felhívás.

Füredi Adolf, Bockó-u. 8. Vashid szállodáját megvettem.

Felhívom nevezett esetleges hitelezőit, hogy esedékes követeléseiket nálam augusztus 1-ig annyival is inkább szíveskedjenek bejelenteni, mivel jelzett határidőn tulajdonosomat nem vállalom.

Weisz Jakab,

Szent Pál-utca 2.

4777

1000

holdas

jó minőségű hullámos
szántó- és legelő birtok
igen előnyös
feltételek mellett

eladó

esetleg bérbeadó.

Részletes felvilágosítást nyújt:

„Földbérleti és Parcellázóbank
Részvénytársaság” TEMESVÁR.

Telefon 387.sz.

I. rendű 253-as számú szabadalmazott hornyolt és közönséges

**Fedélcserep,
Portlandcement,
Gipsz,
Fedőlemezek,
Nádfonat és
Kész**

legelősebben kapható

4575

Braun N. A.

cégnél

Arad, Boros Beni-tér 7.

Valódi angol Sandalok

Egyedüli lerakat. Gyári szabott árak.

20-24	K. 4.50
25-26	„ 5.—
27-30	„ 6.—
31-35	„ 6.50
36-42	„ 7.50
43-46	„ 9.—

Kapható:

241-VL

Kutányi J. Arad,

Vörösmarty-utca 1. Telefon 335.

Ujmenetrend

Az Aradról induló és ide érkező, valamint az Aradot érintő összes vonat menetrendjét tartalmazó füzet kapható az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

:: Ára 12 fillér. ::

Máv. gyártmányu
54" collos

csupán négy éves
cséplőszekrény
teljesen ujonnan javított állapotban

eladó

Bővebbet

Magyar Királyi Államvasutak

gépgyárának vezérigazgatója
nagyváradi fiókjánál. Nagyvárad.

Házi kurára

friss töltésű gyógyvizeket ajánl

Kardos Miklós

kizárólagos ásványvízkereskedése
Arad, Deák Ferenc utca 36. Tele-
fon 686. Borszéki, előpataki és
sztojkaí ásványvíz palack cserével
olcsón kapható. 4778

460—1912. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a Bélatér 1—2 sz. házban
levő gabona raktár 1 évi bérlete
iránt, folyó évi július hó 29-én
délelőtti 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár: 850 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiál-
tási ár 10%-a készpénzben, vagy
elfogadható értékpapírokban.

Az árverésen részt venni lehet
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
a szóbeli árverés megkezdése előtt
nyújtandók be, s csak akkor vé-
tetnek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz mellékelve van, s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az
árverési feltételeket ismeri és el-
fogadja.

Az árverési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árverést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1912. évi július hó 21-én
tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Villanyvilágítást

csengő és motorberende-
zéseket, csillárokkal együtt
olcsón szerel és szállít

1881

Kalmár

Salaon-utca.

458—1912. gsz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a Bélatéren 1—2 sz. házban
levő gabona raktár egy évi bérlete
iránt folyó évi július hó 29-én
d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár: 1250 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiál-
tási ár, 10%-a készpénzben, vagy
elfogadható értékpapírokban.

Az árverésen részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
a szóbeli árverés megkezdése előtt
nyújtandók be, s csak akkor vé-
tetnek figyelembe, ha azokhoz
a bánatpénz mellékelve van, s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az
árverési feltételeket ismeri és el-
fogadja.

Az árverési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árverést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1912. évi július hó 21-én
tartott üléséből.

A gazdasági szék.

THE VERA

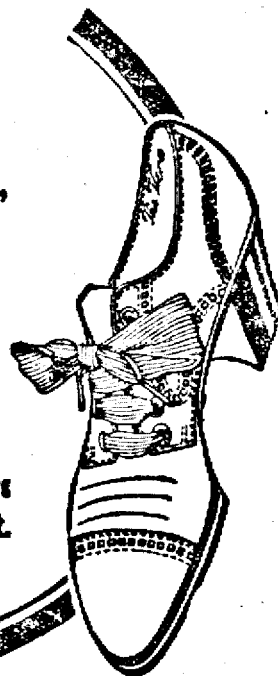
American Shoe

A jelenkor
legtökéletesebb,
legkényelmesebb,
és legtartósabb
amerikai

cipője

urak, hölgyek és gyermekek részére
Kérjen képes árjegyzéket.

Made by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S.A.

Egyedüli raktár:

Buchsbaum és Társa Arad.

Telefon 442.

Telefon 442.

TELEFON 151. SZ.

ARADI NYOMDA
RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

KÖNYVKÖTÉSZETE
Arad és csanádi vasutak palotája

ÁRANKUR A LEGMODERNEBB
PERKEL FELSZERELT

KÖNYVKÖTÉSZETÜNKET,
HOL A LEGEGYSZERŐBB BEKÖTÉSTŐL

FOGVA A LEGFÉNYESEBB KIÁLLÍTÁSI
DÍSZKÖTÉSEKÉRT TUDJUK KÉSZÍTENI

DÍSZMŰMUNKÁK

MONTIROZÁSOK

IRÓMAPPAK.

DÍSZDOBOZOK

FÉNYKÉPTARTÓK

AMATŐR KÖTÉS.

Ezen rovatban minden szöveg egy-egy betűtábla ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téri 12. sz.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvétele a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útján történik — a szerkesztő a szöveg előír — vagy levélbélyeges formában. Tudakozásul a hirdetés árát mindenkor közöljük. A hirdetés megkezdésénél (a jellegzetes leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, az esetekben, választékosan tartandó. Az apróhirdetések díja a szöveg és a szöveg szerkesztéséért. Minden szöveg 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kiadott hirdetés a választékos elbírálással jár. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kizárólagos tulajdonsága. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alattküldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettek semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

KIADÓ LAKÁS.

Lakás.

Modern két utcai szoba, elő- és fürdőszobával augusztusra kiadó. Péter-utca 2/c. 4737

Földszinti utcai lakás!

Egy 2 szobás utcai földszinti lakás, mellékhelyiségekkel, augusztus 1-re Szt. Pál-utca 3. számú házban kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál, a házban. 4745

Egy és esetleg kettő

butorozott szoba kiadó Ferdinánd-utca 4. sz. földszint. 4762

Kopott parket

tűkőrfényes lesz, ha azt Vojtek és Weisz parket-pasztájával dörzsöli fel. 1-5251

ALKALMAZÁST NYER.

Keresünk

a fűszer és a vegyes szakmában jártas kereskedősegédet. Ajánlatok Róth Mór és Társa céghez Soborsin nyújtandók be. 4763

ÜZLETEK.

Eladó

egy jó forgalmu korcsma-üzlet Tököl tér 7 szám alatt. 4780

Gummi cikkek

legfinomabb minőségben Vojtek és Weisznál. 1-5251

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Valódi angol golyvások

több színben és Foxterrier kutyák 5 hetesek eladók A. F. Arad, Árok utca 4. sz. alatt. 4758

Kristály

szivarka-hüvely 100 darab 20 fillér; „Fregoli“ szivarkahüvely 100 darab 32 fillér. Pichler Sándor papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 2551

Benzin locomobil

12 HP. teljesen jó karban, jótállás mellett jutányos árban és kedvező feltételek mellett, azonnal eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt Vostinar Istvánné cég Világos. 4351

Két plusz schöberli,

nappal fauteuil, éjjel ágy- és egy könyvszekrény jutányos árban eladó. Róth József Eötvös-utca 3-ik szám. 4774

Virágok és rózsák

élősdiei és bolhái ellen használjon 20%-os „Tabicotin Emulsió Vojtek.“ Siker biztosítva. Vojtek és Weisz, Arad. 1-5251

OKTATÁS.

Kerestetlek

Arad vidékére azonnal, egy hónapra korrepetitor egy felsőgimnáziumi tanulóhoz. Cím a kiadóhivatalban. 4776

Szép fogakat

szépséget kell. Legajánlatosabb Vojtek és Weisz Dentolín fogorvosa. 1-5251

INGATLAN.

Tőkebefektetésre

ajánlom 10%-ot jövedelmező, 15 évig adómentes Álmos-utcai (Máv. fűtőház mellett) bérházaim megvételét. Értekezhetni: Codilla építész irodájában. József főherceg-ut 19. szám alatt. 2741

Eladó új magánház

15 évig adómentes, modern felszerelésű 4 szobás lakás, fürdőszobával és kerttel. Cím a kiadóhivatalban. 1019

Kerti vetemények

saláta, káposzta bolhái és élősdiei ellen legbiztosabb a 20%-os „Tabicotin Emulsió Vojtek.“ Vojtek és Weisz Arad. 1-5251

KÜLÖNFÉLE.

Ujarad

főutcáján egy nagy magtár azonnal kiadó. Bővebbet Fő-utca 20. gépzület. Telefon 7. 4748

Ügyes kárpitos 1211

ajánlok a szakmába bármely kárpitos munkák pontos és kifizető elvégzésére, úgy saját műhelyben, mint házakhoz is, legelőször árak mellett. Vidékre árfelemlés nélkül. Stáhl M., Thököly-tér 7. sz.

Diamant Jenő

Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben) épület- és diszmu bádigos munkákat legjutányosabban készít úgy helyben, mint vidéken. 3951

5245-1912.

Hirdetmény.

Ezennel közzétesszük, hogy a Trieszt cs. és kir. tengerészkerületi parancsnokság pályázatot hirdet a gróf Riccembach Lessonitz Vilmos által rokkant tengerészek segélyezésére létesített alapítványi helyre.

Ezen alapítványra első sorban az 1864 évi május 9-iki helgolandi tengeri ütközetben rokkantá vált egyének, valamint az ugyan azon alkalommal elesettek özvegyei és árvaí bírnak igényrel.

A pályázati folyamodványok f. é. augusztus 30-ig a trieszti cs. és kir. tengerészkerületi parancsnoksághoz nyújtandók be.

Arad, 1912. július 6.

A városi tanács.

Szőlőmoly

(Heurwurm) ellen legbiztosabban mentheti szőlőtermését 1 1/2%-os „Tabicotin Emulsió Vojtek“ permetezése által Vojtek és Weisz. 1-5251

Taxameteres

Bér-autok
Telefonszám
816
2881

Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

2111

Zálogház.

ből arany, ezüst és ékszerek
Farkas Streicher J. cégnél
Arad, Tökölly-tér 1. sz. 2821

7707-1912. ah. szám.

7707-1912. ah. szám.

Ujabb felhívás az adózó közönséghez.

Ismételve felhívjuk mindazokat, kik a fegyver adóra vonatkozó valomásukat a már közzétett határidőben be nem adták, hogy ezt a valomásukat folyó évi július hó 10-ig annyiival inkább adják be, mert ellenkező esetben adójuk a törvényben meghatározott súlyos következmények terhe alatt — hivatalból fog megállapíttatni.

Arad, 1912. évi július hó 1-én

A városi adóhivatal.

7707-1912. ah. szám.

Az Andrássy-téren

az első emeleten takarékpénztárnak, vagy más intézetnek — esetleg divatsalonnak — alkalmas

utcai lakás kiadó

Bővebbet a kiadóban.

2108-1912. kig.

Vinga nagyközség előjáróságától.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Vinga nagyközség előjárói temesvármegye törvényhatósági bizottságának jóváhagyása reményében, a község tulajdonát képező a vingai kir. járásbírói épületen, az állami építészeti hivatala által felülvizsgált költségvetés alapján, versenyárgyalást hirdet.

Az írásbeli versenyárgyalás határnapja 1912. október 1-én d. e. 8 órája.

A munkálatok előirányzati összege 4398 korona 57 fillér ennek 10% a bánatpénzül melléklendő.

A feltételek a hivatalos órák alatt betekintheők.

Vinga, 1912. év július hó 25-én.

Scheffer,

főjegyző.

4779

Dupcz,

bíró.